1852. No. 60.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

DINGSDAG, 6 JULIJ.

Deze Courant komt driemaal in de week uit en wel DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS; dezelve kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten *Assen* vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1—5 regels *f* 1-00 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags Woensdags en Vrijdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e blz. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

(Bij deze Courant worden twee bijvoegsels gratis uitgegeven.)

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Povincie Drenthe, brengt ter kennis aan de belanghebbenden, dat de Directeur der Registratie en Domeinen van deze provincie gemagtigd is, aan de houders van groote of kleine vischacten als mede aan kennelijk onvermogenden, de bij art. 2 en 6 der wet van 6 Maart jl. (Staatsblad no. 47) vereischte toestemming te verleenen, om in geene rivier of ander water, den Staat toebehoorende en niet ten behoeve van laatstgemelden verhuurd of verpacht, te mogen visschen en wijders, dat de aanvragen om dergelijke toestemming behalve aan den voornoemden Directeur, ook op vertoon der vischacte, aan de ontvangers der Registratie en Domeinen in deze provincie kunnen gedaan en de bewijzen van toestemming daarop door hunne tusschenkomst verkregen worden.

ASSEN, den 3 Julij 1852.

De Commissaris des Konings voornoemd,

DE VOS VAN STEENWIJK.

Achtervolgens art. 3 van het Koninklijk besluit d.d. 6 Januarij 1831 no. 68 (Staatsblad no. 2), heeft Zijne Excellentie de Minister van Financiën, bij resolutie van den 1 Julij l.l. no. 94, bepaald, [illegible] Koninklijke Nederlandsche Loterij gedurende [illegible] op [illegible] den 5 Julij [illegible] door de Collecteurs, Splitters en Debitanten, tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven dan tot de navolgende, te weten: *bij verkoop:* geheele loten *f* 76; halve *f* 38; vijfde *f* 15.20; tiende *f* 7.60; twintigste *f* 3.80. *Bij verhuring:* geheele loten *f* 30; halve *f* 15; vijfde *f* 6; tiende *f* 3; twintigste *f* 1.50. Wordende den belanghebbenden bij deze herinnerd, dat, bij het aangehaalde artikel van voornoemd besluit, uitdrukkelijk is vastgesteld, dat de Collecteurs, Splitters en Debitanten gehouden zijn, om zich naar die prijsbetaling te regelen en dezelve gedurig ter inzage voor het publiek beschikbaar te hebben.

ASSEN, den 3 Julij 1852.

De Commissaris des Konings in de Provincie Drenthe:

DE VOS VAN STEENWIJK.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *ASSEN* brengen ter kennis der Ingezetenen, dat Z. M. de Koning bij Hoogstdeszelfs besluit van den 13 Mei j.l. No. 69 heeft goedgekeurd het besluit van den Raad van 20 April No. 128, waarbij is bepaald, dat de opcenten op het personeel met 1 Jl. Mei zullen worden geheven tot het maximum, bedoeld bij art 242 der gemeente-wet van den 29 Junij 1851 (S. B. No. 85), om ingevorderd te worden overeenkomstig deze verordening.

De Raad der Gemeente Assen,

Gelet op art. 233 der wet van den 29 Junij 1851 (Staatsblad No. 85);

Heeft besloten: vast te stellen de navolgende verordening op de invordering van de belasting, bij wijze van opcenten op de hoofdsom der personele belasting ten behoeve van de Gemeente geheven wordende.

Art. 1.

De opcenten op de Rijks personele belasting worden te gelijk met deze, door 's Rijks ambtenaren ingevorderd, en voor het einde van elke maand, volgende op die, waarin zij zijn ontvangen, aan den Gemeente-ontvanger uitgekeerd.

Art. 2.

De bepalingen van art. 258 tot en met art. 260 en 262 der voormelde wet zijn ten deze van toepassing.

Art. 3

Deze verordening verbindt met den dag harer afkondiging.

Gedaan te Assen ter openbare vergadering van den 18 December 1851.

De Burgemeester, (get.) H. J. OOSTING.
De Secretaris, (get.) KIJMMELL.

Assen den 28 Junij 1852.

Burgemeester en Wethouders der Gemeente Assen,

H. J. OOSTING.

Van wege Dezelve,

KIJMMELL.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *ASSEN* brengen ter kennis der ingezetenen, dat het Raadsbesluit van den 20 April 1852, waarbij voor 1852 de Hoofdelijke omslag is vastgesteld op *f* 1500, — bij Koninklijk besluit van den 13 Mei No. 73 is goedgekeurd: met bepaling, dat de invordering zal plaats hebben overeenkomstig deze verordening:

De Raad der Gemeente Assen

heeft besloten:

Vast te stellen, navolgende verordening op de invordering van den Hoofdelijken omslag.

Art. 1.

In den omslag zullen worden begrepen alle de in de Gemeente wonende Hoofden van huisgezinnen, en zij, die, schoon bij anderen inwonende, eigen middelen van bestaan hebben, alles met inachtneming van het bepaalde bij art. 245 der wet van den 29 Junij 1851 (Staatsblad no. 85).

Van dien omslag zullen alleen worden vrijgelaten, diegene, wier inkomen is beneden de *f* 100.

Art. 2.

Het Kohier van den Hoofdelijken omslag zal worden opgemaakt, tot geen hooger bedrag, dan terbegrooting toegestaan binnen eene maand, nadat het Gemeente-bestuur van de goedkeuring dier begrooting kennis zal hebben bekomen. — Bij dien omslag zullen zoo vele klassen van aangeslagenen worden gemaakt, als voor eene evenredige verdeeling der belasting noodig is.

Art. 3.

Zij, die komen inwonen, na de vaststelling van het primitief kohier, en volgens art. 1 in den omslag te begrijpen zijn, zullen gebragt worden op Suppletoire kohieren, zoo noodig op te maken telken drie maanden, de eerste keer te rekenen van af de vaststelling van het Primitief kohier.

Art. 4.

De opmaking, vaststelling en goedkeuring der Kohieren, gelijk ook de beslissing op de daartegen ingebragte bezwaren geschiedt op de wijze, bij art. 264, 265 en 266 der aangehaalde wet voorgeschreven.

Art. 5.

De kohieren worden, zoodra ze uitvoerbaar zijn, door Burgemeester en Wethouders aan den Gemeente-ontvanger afgedragen.

Art. 6.

De aanslagen zijn verschuldigd en inverderbaar in vier termijnen bij het kohier te bepalen, voor zoo veel de aanslagen op het primitief kohier aangaat, zullende de invorderbaarheid der aanslagen op de suppletoire kohieren eveneens bij de vaststelling worden geregeld.

Art. 7.

Na de overneming zendt de ontvanger, zoodra mogelijk en kosteloos aan iederen aangeslagene een geteekend aanslagbiljet, bevattende [illegible] den [illegible]

lastingschuldige en aanwijzing van het bedrag van den aanslag of van de termijnen, binnen welke, en de plaats waar de betaling moet geschieden, van dagen en uren, waarop de ontvanger zitting houdt en eindelijk uitnodiging tot betaling voor of op de vervaldagen, onder bedreiging van vervolging.

Art. 8.

De Ontvanger is verpligt voor iedere betaling, onmiddelijk kwitantie op het aanslag-biljet te stellen. — Indien het aanslag-biljet in het ongerede is geraakt, verstrekt de ontvanger kosteloos een dubbel van hetzelve aan den belastingschuldige, die echter tot teruggave van het zegelregt gehouden is, indien de kwitantie daaraan is onderworpen.

Art. 9.

De toerekening en afschrijving der betalingen geschiedt in de eerste plaats op de kosten van zegel en vervolging, zoo die verschuldigd zijn, en verder op de oudste der openstaande aanslagen of termijnen.

Art 10.

De bepalingen van art. 258 tot 262 der gemelde wet zijn ten dezen van toepassing.

Gedaan ter openbare vergadering van den 20 April 1852

De Burgemeester, (get.) H. J. OOSTING.

De Secretaris, (get.) KIJMMELL.

Assen den 28 Junij 1852.

Burgemeester en Wethouders der Gemeente Assen,

H. J. OOSTING.

Van wege Dezelve,

KIJMMELL.

De BETAALMEESTER in het Arrondissement *Assen* brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat gedurende deze maand en de maanden Augustus en September dezes jaars ten zijnen kantore worden voldaan de pensioenen ten laste van den staat over de tweede drie maanden 1852.

Assen, 5 Julij 1852. H. J. OOSTING.

BINNENLAND, 5 Julij.

AMSTERDAM. Volgens eene correspondentie van de Amst. ct. uit 's Hage zou de Generaal Forster van Dambenoij stellig tot Minister van oorlog benoemd worden en zou reeds sedert 2 dezer met de leiding der werkzaamheden van dat Departement belast zijn, terwijl de Generaal-majoor van Spengler, hoewel nog niet officieel als Minister ontslagen, met verlof naar zijne goederen zou vertrekken of reeds vertrokken was; j.l. Donderdag heeft hij afscheid van de ambtenaren van het departement genomen.

Het berigt als zoude er met den heer de Brauw over het aanvaarden van de portefeuille van Justitie onderhandeld zijn, wordt tegengesproken.

— Het wets-ontwerp tot aanwijzing der ontheffingen ter zake van directe belastingen enz. en dat tot veranderde toepassing van het tarief op het artikel eau des Carmes, zijn 2 dezer door de Tweede Kamer der Staten-Generaal achtereenvolgens met algemeene stemmen aangenomen.

— Te Alkmaar is de heer J. J. Rochussen met 723 stemmen tot lid van de Tweede Kamer verkozen.

— Men verneemt, dat het dividend der Nederlansche Handelmaatschappij, over het jaar 1851, acht en zestig gulden zal bedragen.

— Het onderzoek over het ontwerp van wet, wegens het Armbestuur, is 30 j.l. in de afdeelingen der Tweede Kamer ten einde gebragt.

— Den 1 dezer is met de meeste plegtigheid een aanvang gemaakt met het graven van een kanaal door Zuid-Beveland.

UTRECHT. In deze Provincie doen reeds vele veehouders de inënting van hun rundvee als voorbehoedmiddel tegen de longziekte aanwenden; er zijn bereids ruim 200 ingeënt.

— Het volgende ongeluk had hier den 3 dezer plaats met het passeren van een tweeden trein van den Rijnspoorweg, langs den Vleutenschen weg. Nadat de wachter behoorlijk dezen weg met de ketting had afgesloten, kwamen er twee boeren op eenen wagen aanrijden, en konden het paard, dat door de aankomende locomotief aan het schrikken was geraakt, niet bedwingen, waardoor het over de ketting sprong, dezelve brak en alzoo de wagen tusschen de rails geraakte, juist toen de locomotief deze moest passeren. De wagen werd hierdoor verpletterd, met zoodanig ongelukkig gevolg, dat de oudste der boeren, een man van nagenoeg 80 jaren, gedood werd door vermorseling zijner beide beenen en een aanmerkelijke hoofdwond, en den andere de beide voeten voor de helft als afgesneden werden, zoodat men de helft der schoenen, met de halve voeten en teenen er in op den weg terug vond. Niettegenstaande de laatste daarenboven nog al eene aanmerkelijke hoofdwonde heeft, meent men aan zijne herstelling niet geheel te mogen wanhopen. De trein was inmiddels doorgegaan en had geene hindernis hierdoor bekomen.

GENEMUIDEN 3 Julij. Het nieuw fijn paardenhooi wordt alhier verkocht tegen f 8.50 de 500 Ned. p. en de mindere soort, alserwaards Hooi tegen f 7-50 a f 8.00.

LEEUWARDEN. In dit gewest is wederom last gegeven tot het dooden van 34 runderen ter zake der longziekte, tot 5120.

VEENDAM. 2 Julij Door eenen bijzonder schoonen zomerdag begunstigd, nam heden ochtend de feestviering der Liedertafel van 't Oldambt en Westerwolde eenen aanvang. Reeds vroeg in den morgen wapperden feestelijk de vlaggen van huizen en schepen. De zangers en zangeressen ten getale van pl. m. 400 vereenigden zich des morgens ongeveer te 9 uur in het gemeentehuis; na hier eenige zangstukken uitgevoerd te hebben, begaf de stoet zich naar het logement *de Unie*; ook hier werden eenige stukken gezongen. Te 2 uur begon het diner in het prachtig versierde logement van Everts. Na afloop hiervan begaf men zich naar de kerk. De kerk was eivol. Omstreeks 6 uur werden tot slot eenige liederen op het gemeenteland met het beste gevolg uitgevoerd; velerlei drukte en eene vrolijke beweging heerschen alhier; schier ontelbaar zijn de rijtuigen, die bij de logementen geschaard staan. 's avonds zouden onderscheidene logementen geillumineerd worden. *Veend. Ct.*

BUITENLAND, 5 Julij.

FRANKRIJK. Er is te Parijs een complot ondekt tegen het leven van den Prins-President der Fransche Republiek. Dit berigt is belangrijk om den persoon dien het gold. Het complot zelf, bij tijds ondekt, zal echter het beoogde doel niet kunnen bereiken. Zie hier wat er van de zaak is: een twintigtal personen, zich in het kwartier van den *Jardin des Plantes* met het vervaardigen van een helsch werktuig à la Fieschi, doch meer tot volmaaktheid gebragt, bezig houdende, werd in zijnen arbeid overrompeld en gearresteerd. Het publiek wees natuurlijk al aanstonds, als slagtoffer van dit werktuig, den Prins-President aan, doch wist 2 dezer weinig meer van de zaak, dan wij hier mededeelen. Immers het Elysée deed alleen in twee half officiële bladen het feit melden en slechts in een paar regels; twee andere niet ministeriële bladen geven geen meerder licht, en de overige couranten, die Donderdag in 't licht verschenen, melden er geen woord van. Het feit echter is waarheid. Dat deze ontdekking geheel Parijs bezig houdt en de nieuwsgierigheid brandend verlangt naar de ontknooping dezer zamenzwering, is ligt te begrijpen.

— De opstand in Algerië is, volgens de ministeriële bladen gedempt.

— Men zegt, dat de President er ernstig aan denkt, om het staande leger te verminderen.

ENGELAND. De zitting van het parlement is jl. Donderdag gesloten. In de troonrede wordt, nadat de verzekering gegeven is dat Engeland met de vreemde mogendheden op den vriendschappelijksten voet staat, medegedeeld, dat de Deensche en Egyptische kwestiën vereffend zijn, alsmede de inneming van Rangoon, in het Birmannische rijk, door de Engelsche troepen. — Den volgenden dag is het decreet van ontbinding van 't Parlement bekend gemaakt en de verkiezingen zijn uitgeschreven. Het nieuwe Parlement moet den 20 Aug. bijeen komen; op dezelfde dagteekening zijn de Schotsche pairs bijeen geroepen, om 16 hunner te kiezen, die zitting zullen nemen in 't Hoogerhuis. Dingsdag zullen de verkiezingen te Londen plaats hebben; in de overige deelen van Engeland zijn ze op den 16 of 17 bepaald.

— Men weet dat de Roomsche geestelijkheid in Ierland het plan gevormd heeft om eene Roomsche hoogeschool te Dublin te stichten, en dat eene commissie van harentwege sedert geruimen tijd werkzaam is vrijwilig bijdragen tot dekking van de kosten dier stichting, in Europa en Amerika te verzamelen. Den 29 Junij jongstl. hield deze commissie weder eene vergadering en daarin werd medegedeeld, dat sedert de vorige bijeenkomst niet minder dan 3540 p. st. voor het fonds ontvangen was.

— Kossuth heeft bij circulaire het gerucht, door zijne vijanden uitgestrooid, dat zijne zaak hopeloos zoude staan, weersproken.

BELGIE. Uit Bergen in Henegouwen meldt men, dat de wapening dier vesting met ijver wordt voortgezet. Een groot gedeelte der wallen vertoont reeds een zeer geducht aanzien. — Bij Antwerpen wordt met kracht gearbeid aan de fortificatien, welke die stad tot eene vesting van den eersten rang zullen maken.

— De Belgische regering heeft eene som van f 1.000.000 aangewezen, om in de drie eerstvolgende jaren voor de oprigting van scholen te besteden.

DUITSCHLAND. De dagbladen deelen bekoorlijke beschrijvingen mede van een landelijk dansfeest in de bergvallei bij Ofen. De Keizer van Oostenrijk werd door vier-en-twintig jonge dames ontvangen, van welke acht in het rood, acht in het wit en de overigen in het groen gekleed waren. De Afrikaansche hitte was de eenigste hindernis bij dit feest.

— Onlangs heeft zich te Weenen het zeldzame geval

voorgedaan, dat een welgekleed man, in de kracht zijns levens, zich bij den portier van het krankzinnigengesticht aanmeldde met het verzoek, om aldaar opgenomen te worden, daar hij zooeven krankzinnig was geworden, bij een onderzoek van geneesheeren bleek de opgaaf van den bedoelden persoon naauwkeurig te zijn.

Assen 6 Julij.

In twee Bijvoegsels dezer Courant deelen wij een uittreksel uit het verslag van Ged. Staten aan de Staten dezer Provincie mede, benevens een verslag van de op heden gehouden wordende vergadering der Staten; het tweede bijvoegsel zal echter iets later worden uitgegeven.

— Van Meppel zijn naar de Tentoonstelling van Voortbrengselen van Nationale Nijverheid uit Nederl. en de Overzeesche bezittingen, te Arnhem te houden, de volgende voorwerpen opgezonden; door Mej. de wed. *A. Dassen*, twee bereide vellen. Door den Heer *F. Barth*, bereide vellen.. Door *Alb. Duitgenius*, onderscheidene voorwerpen voor Scheepsgebruik en Landbouw. Door *J. Theunissen*, eenige stukken Bedtijk, Gekep. wagendoek, Linnen, Everdoek en Karldoek. Door *H. Jacobs*, Een Klokken-werk. Door *L. van Dijk*, gebrande beenen (beenzwart). Door *L. Kleijenberg*, een aantal blokken voor luiwagens, boenders, enz., vervaardigd door *L. Schuinder*. Door *J. L. Frank*, Borselwerk, enz. Door *P. R. Hagevoort* bezems, boenders enz. Door *Cohen* & Co., eenige bereide vellen. Door *Boom* & *Wilson*, eene nabootsing der natuur, bestaande in het op papier brengen van planten, in hunne natuurlijke kleuren.

— Te Beilen zijn de natuurlijke pokken ontstaan bij een persoon, die niet is ingeënt.

— Te Ruinerwold heerschen de mazelen, hoewel in geen ergen graad; één kind is daaraan overleden.

— Bij Kon. besluit van 1 dezer no. 45 is aan den heer H. Crull, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend, als Burgemeester van Beilen.

• Men weet, dat de heeren Ingenieurs *Ferrandt*, *van Gendt en Staring* in hun rapport over de zaken des Zwolschen dieps hebben aangeraden, om het tarief naar den maatstaf des diepgangs in te rigten; welligt naar aanleiding daarvan had de Minister van Binnenlandsche Zaken aan de betrokkene gemeente-besturen in Overijssel de vraag voorgesteld, of het tarief naar den maatstaf des diepgangs of naar den tonneninhoud zou worden ingerigt. Zaturdag j.l. moest deze vraag in den Gemeenteraad van Zwolle worden beslist; de benoemde commissie adviseerde in haar rapport, waarover de commissie van Financiën werd gehoord, om den diepgang als maatstaf aan te nemen en dan de schepen, niet dieper varende dan 1.55⁴ el, vrij te laten. De heeren *van Roijen* en *van Diggelen* bestreden met groote hevigheid de conclusie van het rapport; de uitslag was, dat met 10 tegen 6 stemmen werd besloten, den tonneninhoud als maatstaf aan Ged. Staten van Overijssel voor te dragen. — Het mag als een sterk bewijs voor de regtvaardigheid van de zaak der binnenschipperij worden aangemerkt, dat zelfs in den Stedelijken Raad van Zwolle, welke Stad voor *f* 50.000 in de werken is geïnteresseerd, en voor wier zeehandel de zaak werd ondernomen, zes stemmen openlijk voor de regtvaardigheid dier zaak, zelfs in het nadeel van de financiën der stad, zijn uitgekomen.

• **BEILEN**, 5 Julij. De aardappelziekte begint zich ook hier in de vroege soorten te vertoonen. — Op het elzenloof schijnt eene soortgelijke ziekte te bestaan.

• **ZUIDLAREN**, 3 Julij. Ter aanvulling der vacature, ontstaan door het emeritaat, verleend aan ds. *Mensinga*, is op heden door stemgeregtigden te Zuidlaren, geformeerd het navolgende twaalftal naar volgorde van stemmen; Ds. *Meijer* te Norg 40 stemmen; *Sannes* te Pekela 40; *Heerspink* te Gieten 39; *Camminga* beroepen predikant te Akkerswoude 35; *Lolckama* te Westerbork 35; *Heigersberg* te Roderwolde 28; *Sanders* te Gasselte 28; *Zwiers* te Havelte 27; *Adriani* te Westerlee 25; *Hesse* te Tjummarum 22; *Boeles* te Hornhuizen 22, en *Coolhaas van der Woude* te Beerta 18. Ter voorkoming van alle twisten is met onderling goedvinden aan alle manslidematen, die *f* 10 in de grondbelasting betalen, het regt van medestemmen verleend.

• **SMILDE** 5 Julij. Heeft men in de provincie Groningen hier en daar bederf in het koolzaad ontdekt, hetzelve vertoont zich, hoewel nog niet erg, ook hier, en, volgens de beschrijving, op gelijke wijze. Intusschen heeft men hier nog een ander kwaad te betreuren, en wel, dat men de vogels er niet kan afhouden. Van den vroegen morgen tot den laten avond is men genoodzaakt er bij te staan, wil men niet elk zaadkorreltje, dat tot rijpheid komt, laten wegpikken. Allerwenschelijkst was het, dat iemand een middel aan de hand kon geven, waardoor men deze vogels op eene andere wijze van het koolzaad konde afhouden, daar het anders een zeer voordeelig verbouw is.

* **EMMEN** 3 Julij Ongeveer te middernacht van woensdag op donderdag werden de bewoners van Roswinkel in deze gemeente door het geroep van brand en het luiden der klok uit hunnen slaap gewekt; eene groote menigte volks verzamelde zich spoedig voor het huis, bewoond door den Rijks ambtenaar van Guldener, alwaar de brand zoude zijn; het bleek echter spoedig, dat de bewoners er met den schrik zouden afkomen, daar er nog niets dan een dikke damp werd bespeurd; bij nader onderzoek naar de oorzaak daarvan bleek het, dat hier poging tot brandstichting was gepleegd; in het gootgat van het woonvertrek; naar buiten uitgang hebbende, werd een stuk smeulend papier en zwavel gevonden, alsmede waren scheuren aanwezig in de muren, en deze met de daarop rustende balken uit hun verband gerukte, waaruit zoude moeten worden afgeleid, dat er tegelijk eene ontploffing door buskruid had plaats gegrepen; de heer Burgemeester heeft dadelijk den volgenden dag persoonlijk op de plaats onderzoek gedaan

* **DALEN** 4 Julij. Ook te Schoonebeek in deze gemeente meent men op sommige akkers de aardappel-ziekte te bespeuren en wel bij enkelen reeds in vrij ergen graad. De hooijing, die reeds sedert eenige dagen is begonnen, wordt thans, nu het weder zich ten gunste heeft gekeerd, met vereende krachten voortgezet; de opbrengst is overvloedig. Onze korenvelden leveren mede overal een uitmuntend gezigt op; van de vorst hebben dezelve bijna niets geleden; waarom wij ons, ingevalle dezelve voor andere nadeelige invloeden bewaard mogen blijven, mede in eenen overvloedigen oogst van dit product zullen mogen verblijden.

• **DIEVER**, 3 Julij. Gepasseerde woensdag had de knecht van W. H. de onvoorzigtigheid, om met paarden en wagen in de onmiddelijke nabijheid van het in den hof staand bijenhok te rijden, alwaar hij iets te verrigten had, zoodat de zoden, waarmede het bijenhok op het eind was gesloten, door een der paarden werden omvergeworpen, en tegen eene der korven aanvielen. Hierdoor werden de diertjes woedend, vielen in groote menigte op paarden en knecht aan, staken hen zoo geweldig, dat de knecht al spoedig de vlugt nam, de paarden in het tuig vast raakten en de wagen gedeeltelijk verbrijzeld werd. W. H., dit tooneel ziende, grijpt een mes, snijdt de tuigen los, en, terwijl een der paarden de vlugt neemt, is het andere bijna door geene stokslagen van de plaats te krijgen. Met groote moeite brengt men het dier in beweging, doch wordt als met zwermen achtervolgd. Door het verre te verwijderen, wordt het paard eindelijk bevrijd van de woedende diertjes, die niet alleen de zigtbare huidvlakte des ligchaams met hun gift bezwangerd hadden, maar ook in groote menigte in den bek, die het dier, door vermoeidheid, angst of pijn, los hield, en in de neusholten, de ooren enz. gekropen waren. Onmiddelijk werd de hulp van den rijksveearts te Dwingelo ingeroepen. Deze bragt het nu woedende dier, dat aan een lange lijn bevestigd werd, in de nabijheid van een waterput, liet bij wijze van stortbad onophoudelijk, met emmers, water over het ligchaam, doch vooral over den kop gieten, en diende eene ruime aderlating toe. Na aldus eenigen tijd gehandeld te hebben, verminderden de aanvallen van razernij; inwendige middelen werden toegediend en met de stortbaden op den kop werd continuëel voortgegaan. Volgens verklaring van den veearts is het dier nog niet buiten gevaar. — Ook bij den knecht. die er monstreus uitzag, is geneeskundige hulp ingeroepen, doch hij was den volgenden dag veel beter. W. H. is om het hoofd als bezaaid met angels. — Laat dit als eene waarschuwing voor anderen dienen.

Electrische Biologie.

(Vervolg van vorig no.)

Nu plaatste de heer de K. twee stoelen bij hem en zeide: Op dezen stoel zult gij niet kunnen gaan zitten, en, wanneer gij u op de andere nederzet, zult gij niet weder kunnen opstaan. De patient ging voor de eerste stoel staan, poogde zijne knieën, die vast geworden waren, te buigen, drukte met zijne beenen tegen de stoel, om des te meer kracht op de knieën te kunnen uitoefenen, doch, hoe hij zijn ligchaam ook bewoog, alles te vergeefs. Vervolgens plaatste hij zich voor de andere stoel, waar hij gemakkelijk plaats nam, maar die hij, niettegenstaande alle moeite, niet weder konde verlaten. — Daarop zeide de heer de K. tot den geël., aan wien hij het vermogen, om optestaan, hergeven had: Nu zult gij niet kunnen stilstaan, maar zult gij heen en weer loopen. De geël. bleef eenige seconden op de plaats staan, en scheen zijn eigen wil te zullen doen, maar weldra begon hij te wankelen, zijn ligchaam kreeg eene schommelende beweging en eene sterke helling voorover; nu moest hij eene schrede doen, of op den grond vallen; hij deed deze eerste schrede en kon niet weer ophouden te loopen, dan toen de heer de K. het toestond. — De heer de K. hield hem zijne witte zakdoek voor, vragende wat het was; de geël. werd hierop zeer beangst, zeggende, dat het een vreesselijk beest was; de heer de K. ging met het beest (de zakdoek) naar hem toe, waarop de andere in groote schrik en vrees, achter stoelen zich verborg, en, vervolgd wordende, de geheele verhevenheid vlugtende rondliep. — De heer de K. gaf aan den geëlectriseerde te kennen, dat het koud werd, dat het begon te vriezen, en verschrikkelijk vroor; de geël. bevestigde het, zeggende, dat hij nog nooit zulk eene koude bijgewoond

had; hij werd bleek van de koude, sloeg de kraag van zijn jas op, en wandelde in zijn jas gedoken over de vertheveuheid, terwijl het publiek schaterde van lagchen, daar het stikkend warm in de zaal was. Daarop zeide de heer de K., of hij wel zag, hoe glad ijs er op die sloot naast zijne voeten was; de geël. zeide het duidelijk te zien, en op aandrang van den heer de K. ging hij op het ijs, maar gleed telkens uit even als iemand die op het gladste ijs gaat. Plotseling zeide de heer de K.: het is niet meer koud; en de geël. zag alles weer in zijn' waren toestand. - „Nu zult gij *dit* moeten zeggen," beval de heer de K., en de geël. zeide het. „Nu zult gij onophoudelijk *ja* zeggen en niets anders kunnen zeggen als *ja*," en de geël. zeide *ja, ja, ja*, tot in het oneindige. - Nu hebt gij geen geheugen meer" zeide de heer de K., en, naar zijn eigen naam gevraagd, kon hij dien niet bedenken, hoeveel moeite hij zich ook gaf. - „Hij zal zich zelf voor een ander aanzien." gaf de heer de K. te kennen, en ging naar den geëlectriseerde toe, reikte hem de hand en zeide: Mijnheer de Koning, hoe vaart gij. De geël. meenende, dat hij de heer de Koning was, antwoordde in dien voege, zeide, dat hij dezen avond voorstellingen zoude geven, en verzocht aan den waren de Koning (dien hij voor iemand uit het publiek hield), om te gaan zitten, ten einde zijne vatbaarheid te onderzoeken. Hij rigtte zich toen tot de vergaderde heeren en dames, en verzocht, dat zij het hem niet ten kwade zouden duiden, zoo zijne voorstellingen heden avond iets korter duurden, daar er zich dien avond slechts weinige vatbare personen aangeboden hadden. Hoe de groote zaal toen daverde van het gelach en de toejuichingen der aanschouwers, behoef ik niet te zeggen. — Na dezen proef zeide de electriseur tot den geël.: „ziet gij daar nevens u dien verschrikkelijken afgrond niet"? De geël. ging huiverende eenige treden achterwaarts, hij zag puntige rotsen in eene onmetelijke diepte. Toen vervolgde de heer de K.: „ik ben diep ongelukkig, ik ben het leven moede, ik wil het eindigen"; de andere, vermoedende, wat er gebeuren zoude, trachte te vergeefs hem tot andere gedachten te brengen; „ik ga mij in den afgrond werpen", zeide de electriseur, vooruitspringende. Nu vliegt de geël. op hem aan, grijpt hem vast, en worstelt met hem met wanhopige inspanning. Eensklaps zegt de heer de Koning: al klaar; op dit woord ontvangt de geël. eene ligte, doch duidelijk zigtbare schok; hij slaat de oogen eenigzins verschrikt op; de begoocheling is geweken; hij herinnert zich zeer duidelijk, hoe hij iemand van zelfmoord heeft willen redden, en hoe hij stond aan den rand van eenen gapenden afgrond en alles, wat hij heeft gemeend in werkelijkheid te zien. Het is hem alles als een droom, maar een droom, gelijkende naar het werkelijke leven. Ook ik en geene mijner medetoeschouwers kon aan den geël. in zijnen vreemden toestand, eenig spoor van slaap of droom bemerken. Hij had zijne oogen geheel geopend, levende en sprekende gelaatstrekken etc. - De heer de K. zeide weder tot den geël.: „ziet, wij staan aan de Noordzee, ziet gij daar de duinen, het vrolijke licht en de ruisschende golven?" De geël. zag het en was in blijde bewondering, hij bemerkte een schip op verren afstand. De wind wakkert aan, het wordt een storm, het is een orkaan, zegt de geël., en hij beklaagt de arme schepelingen in het geslingerde schip. Het schip slaat om! De geël. wijst naar aanspoelende lijken; hij zegt, dat hij op kleinen afstand van het strand een jong meisje ziet; springt in zee, loopt vooruit, grijpt iemand uit het publiek aan, en trekt en sleurt hem als een radelooze. Daarop zegt de heer de K.: al klaar. Wederom ontvangt de geël. eene ligte schok, vooral in de oogleden. De verbijstering is voorbij. Hij ziet alles in zijnen gewonen toestand en herinnert zich zeer duidelijk al wat hij in zijn geest gezien heeft.

Gedurende de geheele voorstelling, die ten hoogste mijne verbazing gaande maakte, kon ik een indruk van angst over de toover-achtige magt, welke ik hier de eene mensch over den anderen zag uitoefenen, niet van mij weren, eene magt, hoedanige ik vroeger meende, dat alleen de Schepper had. Raadselachtig is mij de oorzaak dezer magt, en niemand mijner vrienden kon mij dezelve oplossen. Men huivert op de gedachte, welk een misbruik van deze magt kan gemaakt worden.

Ik eindig met nog mede te deelen, dat de heer de Koning is een man tusschen 30 à 40 jaren oud, middelmatig van gestalte, forsch van ledematen, breed van voorhoofd, met diepliggende oogen, bleek van kleur; soms zag hij den geëlectriseerde eenigzints wild en huiveringwekkend aan met het kennelijk doel, om meer magt over hem te krijgen.

X.

Allerlei.

Te E. in Wurtemburg leefde voor eenige jaren een vrome en ernstige leeraar, die door zijne collega's en andere menschen voor een stug en ongezellig mensch werd aangezien, die door dezen van huichelarij door genen van dweeperij beschuldigd werd. Hij ging echter bedaard zijn weg, nam zijn ambt vlijtig en getrouw waar en maakte zijne weinige oogenblikken dienstbaar aan de vermeerdering zijner kennis in dat vak, waaraan hij zich geheel en al gewijd had. Nu gebeurde het, dat iemand in de buurt, die eene aanzienlijke betrekking bekleedde, ziek werd en zijn einde voelde naderen. Het was een van de menschen, die koffijhuizen en dergelijke plaatsen, waar onze ernstige leeraar nooit een voet in huis gezet had, druk had bezocht. Daar hij nu voelde dat hij sterven ging, — ontwaakte zijn geweten en was de toespraak van een geestelijke voor hem eene wezenlijke behoefte geworden. Men vroeg hem dus, wie zijner vrienden men roepen wilde. Men noemde hem er verschillende op; maar hij antwoordde telkens van neen, tot dat hij eindelijk er voor uitkwam, dat hij niemand liever wilde hebben dan den leeraar uit E. „want die gelooft, wat hij zegt en leeft overeenkomstig zijn geloof." Zie eindelijk toch wordt de ware ernst, die den Christen eigen is, door de wereld in zijn waarde erkend en geëerbiedigd.

Zondagbl.

ADVERTENTIEN.

KOEVORDEN 29 Junij 1852.

Heden overleed tot mijne, mijner kinderen en behuwdkinderen bittere droefheid, mijne geliefde echtgenoot HERMANNA EDELINCK in den ouderdom van zeventig jaren.

L. RIKKERS.

Eenige kennisgeving aan familie, vrienden en bekenden.

Mijne jongste dochter ANNA ALEIDA SCHUKKING overleed heden morgen, na een langdurig lijden, in den ouderdom van 39 jaren en 5 maanden. Zij was de gezellinne mijns levens en de steun mijns ouderdoms. Weemoedig betreur ik en mijne nog overgeblevene kinderen, behuwd-kinderen en verdere aanverwanten haar gemis. Wij hadden haar allen zoo lief.

De hope des wederziens en hare echt christelijke zin en wandel blijven onze troost.

HAVELTE — C. H. SCHUKKING.

5 Junij 1852. — *Eenige kennisgeving.*

Uithoofde van buitenlandsche betrekkingen wordt dit berigt eerst nu geplaatst.

De ondergeteekende berigt door deze, dat bij hem is uitgegeven en voor 40 cent verkrijgbaar gesteld: **DE TOLQUESTIE VAN HET ZWOLSCHE DIEP;** *nogmaals toegelicht door de binnenschipperij, dat diep bevarende.* Deze brochure is vooral van belang in deze dagen, nu door den Minister van Binnenlandsche Zaken de vraag is gedaan, of de tolheffing naar den diepgang of wel naar den tonnen-inhoud zal geschieden, en om het bezwaar van iederen tol ten laste der binnenschipperij aan te toonen.

ASSEN, 1 Julij 1852.

J. O. VAN HOUTEN.

VERPACHTING.

GEDEPUTEERDE STATEN IN DE PROVINCIE DRENTHE

Brengen ter kennis van gegadigden, dat op maandag den 12 Julij aanstaande des middags te twaalf uur, aan het Gouvernementshuis te *Assen*, in het openbaar zal worden verpacht voor den tijd van een jaar, te rekenen van den dag van verpachting tot den laatsten Junij 1853, het regt van **Visscherij** in de *Drentsche Hoofdvaart*, de *Beilervaart* en de *Oostermoersche vaart*, en dat deze verpachting zal geschieden bij inschrijving zonder opbieding of afslag, en voorts in perceelen, zoo als nader is omschreven in de voorwaarden van verpachting, welke ter inzage voor gegadigden voorliggen in de logementen van LUXWOLDE te *Smilde*, W. TISSING te *Dieverbrug*, H. BRUINTJES te *Meppel*, WEURDING te *Beilen* en T. ZONDAG te *Zuidlaren*.

Wordende gegadigden uitgenoodigd, de billetten van inschrijving, behoorlijk onderteekend en op zegel, hetzij voor een perceel, hetzij voor meer perceelen te zamen, met uitdrukking van de gebodene som in letters, vóór of uiterlijk op Zaturdag den 10 Julij aanstaande, bij het Provinciaal Bestuur in te leveren.

ASSEN, 30 Junij 1852.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
De Voorzitter,
DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier
W. H. HOFSTEDE.

BURGERLIJKE STAND.

MEPPEL, 25 Junij—2 Julij. *Geh.* J. Hoogland met C. J. Boeles; — *Bev.* W. J. Akse, geb. Warries, v. z.; J. Martens, geb. Houwle, van d.; G. Louis, geb. van Smirren, van z.; G. Jansen, geb. Vreeburg, van z.; G. Benthem, van z.; — *Overl.* J. van der Weide, weduwnaar, oud 75 j.; A. Hartsuiker, oud 2 j. m.g.; H. J. Roelofs, echtgenoote van J. Bebingh, oud 37 j.; J. Martens, oud 4 d. vr. g.; voorts is aangegeven een levenl. kind van het vr. g

COEVORDEN, 27 Junij—4 Julij. *Geh.* L. Schipper, weduwnaar, met J. Brink; — *Bev.*: H. Lotterman, geb. Hermelink, van d.; Elsien Sibon, ongeh., van d.; — *Overl.* Theodorus Bruins. 8 jaar.

SMILDE, 27 Junij-4 Julij. *Bev.* H. Hulst, geb. Kuipers, van z.; H. Middel, geb. Hummel, van d.; A. van Leeuwen, geb. Bovenkamp, van d.; W. Boxma, geb. Loman, van z.; R. Dik, geb. van den Berg, van d.; J. de Jonge, geb. Westerhof van z.; - *Overl.* Jan Westerhof, 1¼ j.; K. Hummel, 4 j.; Jantje Veeninga, 1½ j.; S. Oosterhof, 23 j.

MARKTBERIGTEN.

ZWOLLE 2 Julij. Tarwe *f* 9 à 8.50. Rogge *f* 6.50 à 5.60. Boekweit *f* 5.65 à 5. Boter ⅛ v. *f* 12.62½ à *f* 12.12½.

AMSTERDAM, 4 Julij. Werk. Sch. 2½ pct. 63¼ à 63⅜ dito 3 pct. 75¼ à — dito 4 pct. 95 à 95$\frac{1}{16}$

Ter Boek- en Courant-drukkerij van J. A. WILLINGE GRATAMA *Assen*.

— *Uittreksel uit het verslag van de Gedepateerde Staten aan de Staten der Provincie Drenthe in hunne vergadering van 6 Julij 1852, met weglating van de reeds vroeger in dit blad vermelde bijzonderheden, en van hetgeen, waarin de lezers van hetzelve kunnen gerekend worden minder belang te stellen.*

Dit verslag begint met de opmerking, dat hetzelve ingevolge het door het Dept. van Binn. Zaken vastgestelde model is ingerigt en vollediger is dan dat, in de vergadering van Julij 1851 uitgebragt.

Bevolking. In het vorige verslag is de wettige bevolking der Provincie op 31 Dec. 1850 minder juist opgegeven, ten gevolge later is ontdekt, dat door sommige gemeentebesturen het verschil tusschen *wettelijke* en *feitelijke* bevolking niet voldoende was in acht genomen; dezelve bedroeg op gezegd tijdstip slechts 79.007. De *wettige* bevolking der Provincie beliep op 31 December 1851 80.700. Zij nam derhalve in 1851 met 1693 zielen toe, en bestond uit 41.017 mannen en 39.688 vrouwen. De *feitelijke* bevolking beliep op dat tijdstip 85.642 (43.925 mannen en 41.717 vrouwen), waaronder zijn begrepen 3985 (2357 mannen en 1628 vrouwen) bestedelingen en bedelaars in de koloniën der maatschappij van Weldadigheid, 218 militairen der landmagt, 4 krankzinnigen en 77 (56 mannen en 21 vrouwen) gevangenen.

In 1851 hebben er geene landverhuizingen uit Drenthe plaats gehad.

Kort begrip der werkzaamheden van Gedeput. Staten. Behalve de dagelijksche behandeling en leiding van zaken, hebben zij zich onledig gehouden met uitvoering te geven aan de verschillende besluiten en opdragten der Staten. Belangrijk vooral en menigvuldig zijn hunne werkzaamheden geweest, voortgevloeid uit de invoering der wet van 29 Junij 1851 (Staatblad no. 85), tot regeling van de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der Gemeentebesturen, in de eerste plaats met opzigt tot het werk der verkiezingen, en vervolgens, na de constituëring der Gemeenteraden, met opzigt tot de verordeningen van verschillenden aard, door deze Collegien vast- [illegible] reeds is geregeld en tot stand gebragt, blijven niettemin hunne bemoeijingen, de gemeentelijke aangelegenheden betreffende, als gevolg van de veranderde orde van zaken, nog steeds veelvuldig en uitgebreid, vooral met betrekking tot het invoeren, wijzigen en afschaffen van plaatselijke belastingen en het onderzoeken der voorschriften op de invordering; de behandeling van welke laatste onderwerpen inzonderheid veel tijd en arbeid en eene meestal uitvoerige briefwisseling zoo met de Gemeentebesturen als met het Ministerie van Binnenlandsche Zaken vordert. Een voornaam deel van hunne werkzaamheden maakte ook het onderzoek van de gemeentelijke rekeningen en begrootingen uit, alsmede het ontwerpen, ter voldoening aan de artikelen 115 en 206 der Gemeentewet, van nieuwe voorschriften voor de inrigting dier rekeningen en begrootingen. Gewigtig waren ook hunne bemoeijingen opzigtelijk den waterstaat, vooral sedert de Drentsche Kanaalmaatschappij een begin van uitvoering aan de door haar aan te leggen werken heeft gegeven, terwijl ook, buiten die Maatschappij, plannen van kanalisatie der Provincie in verschillende rigtingen, door andere ondernemingen gevormd, aan het onderzoek en het advis van hun Collegie zijn onderworpen. Ook het Onderwijs en het Armwezen vorderden, als gewoonlijk, vele werkzaamheden; terwijl de aan hen onderworpene reclamatiën tegen aanslagen in 's Rijks directe belastingen en de aan hen ingediende aangiften om vrijdom van grondlasten wegens nieuwgestichte gebouwen en ontginning van woeste gronden niet minder talrijk waren dan in vorige jaren.

Provinciale Ambtenaren. In het personeel dezer Ambtenaren zijn in 1851 geene veranderingen gekomen, terwijl *ten aanzien van de uit de kas der Provincie bezoldigde Ambtenaren te vermelden is*, dat aan den Provincialen Archivarius over 1852 van rijkswege weder is verleend de toelage van *f* 150., als alterum tantum van zijne bezoldiging uit de kas der Provincie, en dat de Vallaatmeesters van de schutsluizen in de Hoofdvaart alle zijn beëedigd geworden, ten einde bevoegd te zijn tot verbalisering bij overtreding der bepalingen van het reglement op de Hoofd- en Beilervaarten, waarover het toezigt bij dat reglement aan hen is opgedragen; en *ten aanzien der Ambtenaren ter Provinciale Griffie*, dat één der Adjunct-Commiesen van de eerste klasse is bevorderd tot Commies, zonder verhooging van bezoldiging, en dat daardoor het getal der Adjunct-Commiesen dier klasse van drie op twee en dat der Commiesen van twee op drie is gebragt. Wat de dienst der Provinciale Griffie aangaat, is het ons aangenaam te kunnen vermelden, dat de behandeling van zaken een geregelden gang houdt, ongeacht de aanzienlijke vermeerdering van werkzaamheden, voortgevloeid uit eene in vele opzigten nieuwe orde van zaken, terwijl wij tevens de getuigenis geven mogen, dat de Ambtenaren in het algemeen zich toeleggen, om de hun opgedragene taak naar behooren te volbrengen, en dat eenigen hunner zich door ijver en bekwaamheid onderscheiden.

Algemeene opmerkingen omtrent den toestand der Provinciale geldmiddelen. Behalve dat de dienst van 1851 een overschot zal opleveren, sluit de rekening wegens de dienst 1850 met een batig saldo van ruim *f* 1000, zoodat, voor het tegenwoordige, de toestand der Provinciale geldmiddelen allezins gunstig kan worden genoemd. Hetzelfde getuigenis zou men, bij vergelijking van de *gewone behoeften* tegen de *gewone inkomsten*, ook voor de toekomst kunnen afleggen, doch met het oog op de *buitengewone behoeften* en de middelen, waaruit die moeten worden gedekt, is de toekomst minder helder. Wel loopt de aflossing van sommige geldleeningen ten einde, doch na deze zal de aflossing van andere moeten aanvangen, zoodat te dien opzigte vooreerst geene vermindering van uitgaven zal plaats vinden; daarbij wordt het te betalen rentebedrag na de negotiatie van *f* 22.500, ter deelneming in de Drentsche Kanaalmaatschappij, aanzienlijk hooger, terwijl daarentegen sommige der *buitengewone middelen* zullen vervallen, als in 1855 de thans geheven wordende *Provinciale opcenten op den Rijksaccijns van het gedistilleerd*, welke, ingevolge de tweede alinea van art, 176 der wet van 6 Julij 1850 (Staatsblad no. 39), binnen vijf jaren na de dagteekening dier wet zullen moeten worden afgeschaft, en met *ultimo December* 1857 *de opcenten van* [illegible] *op de Drentsche Hoofdvaart*, die sedert 1843 gevorderd worden, tot gedeeltelijke goedmaking van de kosten der verdieping van dat vaarwater, in 1842 uitgevoerd. Zoolang die inkomsten worden genoten, zal bij de thans bekende behoeften in de dienst kunnen worden voorzien, doch bij het vervallen derzelve zullen daarvoor, immers ten deele, nieuwe middelen behooren te worden aangewezen, waarop wij in tijds hopen bedacht te zijn.

Zamenstelling der Gemeenteraden. De wet van 29 Junij 1851 (Staatsblad no. 85), welke ontwijfelbaar als eene der belangrijkste organieke wetten, die ten gevolge der herziene Grondwet van 1848 tot stand kwamen, is aan te merken, heeft eene geheel nieuwe zamenstelling en inrigting der Gemeentebesturen in het leven geroepen, die thans als reeds gevestigd kan beschouwd worden.

Eene der hoofdbeginselen van de nieuwe Gemeentewet is, dat voor de benoeming der gemeenteraadsleden de trapsgewijze verkiezingen, bij de thans vervallene reglementen van bestuur voorgeschreven geweest, door regtstreeksche verkiezingen zijn vervangen, waaraan elk meerderjarig ingezeten der Gemeente bevoegd is deel te nemen, die, de overige bij de wet gevorderde vereischten bezittende en niet vallende in eenigen term van uitsluiting, in de directe belastingen de helft betaalt der som, welke voor de kiezers van de Tweede Kamer der Staten-generaal gevorderd wordt. Het bedrag der belastingssom, door de kiezers van gemeenteraadsleden in *Drenthe* te betalen, beloopt, naar dien maatstaf, in al de Gemeenten *f* 10-. behalve te *Assen*, waar een aanslag van *f* 15.-, te *Meppel* van *f* 18.-, en te *Hoogeveen* van *f* 12.-, gevorderd wordt.

Het getal dergenen, die alzoo tot deelneming aan de kiesverrigtingen, volgens de kiezerslijsten, in 1851 opgemaakt, bevoegd waren, en van hen, die daaraan werkelijk deel genomen hebben, beliep in elke gemeente, als volgt: Anlo 128 kiesbevoegden, gestemdhebbende, 1e stemming 88, herstemming 46; Assen 201 k., 157 st., 154 herst.; Beilen 130 k., 123 st., [illegible] herst.; Borger 110 k., 81 st., 66 h.; Coevorden, [illegible] k., 130

st., 140 h.; Dalen 109 k., 83 st., 67 h.; Diever 65 k., 55 st., 50 h.; Dwingelo 93 k., 92 st., 91 h.; Eelde 55 k., 50 st., 49 h.; Emmen 93 k., 56 st., 54 h.; Gasselte 70 k., 50 st., 35 h.; Gieten 55 k., 41 st., 32 h.; Havelte 121 k., 53 st., 42 h.; Hoogeveen 457 k., 156 st., 163 h.; Meppel 342 k., 212 st., 203 h.; Norg 96 k., 74 st., 66 h.; Nijeveen 72 k., 43 st., 53 h.; Odoorn 43 k., 39 st., 33 h.; Oosterhesselen 45 k., 36 st., 34 h.; Peize 60 k., 53 st., 54 h.; Roden 94 k., 54 st., 35 h.; Rolde 68 k., 63 st., 60 h.; Ruinen 83 k., 45 st., 45 h.; Ruinerwold 141 k., 103 st., 62 h.; Sleen 43 k., 33 st., 00 h.; Smilde 164 k., 111 st., 86 h.; Vledder 55 k., 44 st., 38 h.; Vries 71 k., 44 st., 53 h.; Westerbork 49 k., 45 st., 44 h.; de Wijk 121 k., 57 st., 76 h.; Zuidlaren 93 k., 79 st., 69 h.; Zuidwolde 75 k., 44 st., 32 h.; Zweelo 38 k., 35 st., 29 herst.

Het getal Raadsleden, in de Gemeenten te kiezen, beliep, naar den maatstaf der bevolking, volgens art. 4 der wet, vóór iedere Gemeente *zeven*, met uitzondering van *Assen*, *Borger*, *Smilde*, *Dalen*, *Hoogeveen* en *Meppel*, in de vier eerste van welke hetzelve elf en in de twee laatste waarvan het dertien bedroeg. — Voor al de Gemeenten te zamen genomen beloopt, volgens de nieuwe zamenstelling, het getal raadsleden in de Provincie 259. Van deze werden bij de eerste stemming 120 gekozen, en bij nadere stemmingen, bij gemis van volstrekte meerderheid, 139.

Van de leden der vroegere raden zijn herkozen 134, en nieuw benoemd 125.

Gemeente-besturen. Uithoofde vooral van de vermeerderde werkzaamheden, ten gevolge van de invoering der gemeente-wet, is voor de Burgemeesters en Secretarissen het bedrag der wedden door Ged. St. iets ruimer gesteld, dan tot hiertoe bij hen werd genoten; terwijl de bezoldiging van de Gemeenteontvangers bij wijze van percentsbelooning door Ged. St. geregeld is.

Jaarlijksche Gemeente-begrooting. Slechts eenige gemeenten hebben eenigzins belangrijke bezittingen, en de *gewone uitgaven* worden alzoo meerendeels door belastingen gedekt. Algemeen zijn daarvoor geheven opcenten op de grondlasten, het personeel en op den Rijksaccijns van het gedisteleerd, in sommige gemeenten tevens op dien van den buitenlandschen wijn, in onderscheidene op dien van het gemaal en geslagt. Behalve in drie, hebben in alle gemeenten *gewone* hoofdelijke omslagen plaats gehad. Daarenboven zijn in *zestien* gemeenten *buitengewone* hoofdelijke omslagen van meer of minder bedrag geheven, en heeft men in *zeven* gemeenten geldleeningen moeten aangaan. De buitengewone omslagen strekken, bij ontoereikendheid van het bedrag der gewettigde gewone repartitiën, ten deele tot goedmaking van *gewone* uitgaven, andere tot dekking van *buitengewone* behoeften. De negotiatiën dienen uitsluitend, om in buitengewone uitgaven te voorzien, als: tot bestrijding van deelneming in de Drentsche Kanaal-Maatschappij, tot stichting of vernieuwing van schoolgebouwen en onderwijzerswoningen, enkele tot aflossing van oude schulden. Orde in het beheer, gepaard aan eene gewenschte spaarzaamheid, wordt vrij algemeen waargenomen. De toepassing der gemeentewet geeft aanvankelijk aanleiding tot oponthoud, doch overigens vindt het opmaken der begrootingen en de afsluiting der rekeningen geregeld plaats.

Krankzinnigen. In het gesticht voor krankzinnigen te Zutphen bevonden zich op ult. December 1851 negen behoeftige lijders uit Drenthe, 6 mannen en 3 vrouwen, hieronder waren vier, die weinig of zeer geringe hoop gaven op herstel, één, die niet als onherstelbaar werd beschouwd, één onherstelbaar en drie herstellenden.

Nationale Militie. Tegen 28 decisien van den Militieraad is aan het collegie van Gedeputeerde Staten geappelleerd; 16 appellen zijn als ongegrond afgewezen, de overige 12 daarentegen hebben tot reformatie der betrekkelijke beslissingen aanleiding gegeven, waarvan 9 de lengte-maat, 2 ligchaamsgebreken en 1 broederdienst betroffen. — Militaire bezetting was in 1851 alleen te *Coevorden* en te *Assen* aanwezig.

Getal kerkelijke Gemeenten. In de Provincie bestaan: 43 Hervormde gemeenten, met 47 dienstdoende leeraren; 2 Protestantsche gemeenten, met 3 dienstdoende predikanten. Deze gemeenten bestaan te *Veenhuizen*, gemeente *Norg*, en te *Frederiksoord*, gemeente *Vledder*, en zijn meer bepaaldelijk bestemd *voor de bevolking der Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid*; 14 Christelijk-afgescheidene gemeenten, met even zooveel dienstdoende leeraren; 6 Roomsch-catholijke gemeenten, met 7 geestelijken, waaronder zijn begrepen de gemeenten te *Veenhuizen* en te *Frederiksoord*, *voor de bevolking der Koloniën van Weldadigheid.* 7 Israëlietische gemeenten, zijnde 4 Ring- en 3 Bijkerken, met 1 rabbijn en 6 voorzangers, tevens als godsdienstige onderwijzers dienst doende.

Toestand der Kerkgebouwen. De kerkgebouwen, de pastorijen en de kosterijen worden, zoo veel de middelen het toelaten, behoorlijk onderhouden. De Hervormde kerk te *Gasselte* is aanzienlijk hersteld en verbeterd. De kosterij van de gemeente dier gezindte te *Eelde* is nagenoeg geheel vernieuwd. De Hervormde kerk en pastorij in het *Hollandsche veld*, onder *Hoogeveen*, zijn voltooid. De Hervormde kerken te *Rolde* en te *Roswinkel* zijn oude gebouwen, die voorzieningen vereischen, waartoe uit sijnodale fondsen de noodige geldelijke ondersteuning is gevraagd. Uit die fondsen is aan de hervormde gemeente te *Sleen*, tot opbouw eener nieuwe pastorij, een subsidie toegelegd van *f* 2000. — We[illegible] het, dat ook te *Nieuwbuinen*, Gemeente *Borger*, en te *Grollo*, Gemeente *Rolde*, kerkgebouwen en pastorijen voor de Hervormden werden daargesteld, en op die plaatsen Predikanten, uit 's rijks kas bezoldigd, benoemd. Van de belangstelling der ingezetenen zelve blijkt daaruit, dat die van *Nieuwbuinen* c. a. eene som van *een honderd gulden* en die van *Grollo* c. a. eene som van *een honderd vijftig gulden* als jaarlijksche bijdragen voor de tractementen dier Predikanten hebben toegezegd, boven en behalve de voorziening, voor een ruim gedeelte, in hetgeen noodig is voor de stichting der kerkelijke gebouwen.

Bezoldiging der Leeraren en Geestelijken. De bezoldiging van de Hervormde Predikanten uit 's rijks kas, strekkende bij eenige Gemeenten tot aanvulling hunner inkomsten uit kerkelijke fondsen, wordt geregeld uitbetaald. De Predikanten der Protestantsche Gemeenten worden geheel uit 's rijks kas bezoldigd. De Christelijk-afgescheidene Predikanten genieten hunne bezoldiging buiten bezwaar van 's lands kas.

Aan de Roomsch-Catholijke Geestelijken zijn vaste jaarwedden uit 's rijks kas verzekerd.

De Rabbijn der Israëlieten in dit gewest wordt ten deele uit 's lands kas en overigens, even als de Voorzangers en Godsdienstige Onderwijzers, uit kerkelijke fondsen bezoldigd. Het beheer en de administratie der kerkelijke fondsen is over 't algemeen voldoende.

Scholen voor lager Onderwijs. In de Provincie zijn 140 scholen voor lager onderwijs, waaronder niet zijn begrepen de scholen der binnen dezelve aanwezige koloniën der Maatschappij van Weldadigheid. Zij zijn verdeeld in: Openbare 135; bijzondere der 1e klasse 2: bijzondere der 2e klasse 3. — Het aantal leerlingen heeft bedragen, *den* 15 *Januarij* 1851, op de openbare scholen: dagscholieren 6778 jongens, 5863 meisjes, totaal 12641; avondscholieren 1437 jongens, 492 meisjes, totaal 1929. Op de bijzondere scholen der 1e klasse: dagscholieren 35 j., 26 m., tot. 61; avondscholieren 24 j., 22 m., tot. 46. Op de bijzondere scholen der 2e klasse: dagscholieren 107 j., 87 m., tot. 194; avondscholieren 40 j., 23 m., tot. 63, makende gezamentlijk 14934. *Den* 15 *Julij* 1851. Op de openbare scholen: dagscholieren 4478 j., 3885 m., tot. 8363; avondscholieren 267 j., 126 m., tot. 293. Op de bijzondere scholen der 1e kl.: dagscholieren 25 j., 17 m., tot. 42. avondscholieren 13 j., 14 m., tot. 27. Op de bijzondere scholen der 2e klasse: dagscholieren 92 j., 44 m., tot. 136; avondscholieren 26 j., 10 m., tot. 36. Totaal generaal 8997. Onder de totalen 14934 en 8997 bevonden zich evenwel velen, die de dag- en avondscholen beide bezochten en alzoo dubbel geteld zijn, als: onder dat van 14934: 15 Jan. 1851: Op de openbare scholen 287 j., 236 m., tot 523; op de bijzondere scholen 1e klasse 19 j., 13 m., tot. 32; op de bijzondere scholen 2e klasse 27 j., 13 m., tot. 40. Totaal generaal 595. Onder dat van 8997: 15 Julij 1851. Op de openbare scholen 158 j., 44 m., tot. 202; op de bijzondere scholen 1e kl. 10 j., 12 m., tot 22; op de bijzondere scholen 2e klasse 13 j., 8 m., tot. 21. Totaal generaal 245.

Van die leerlingen hebben 2784 kosteloos onderwijs ontvangen, waarvan 1062 van bedeelde en 1722 van niet-bedeelde doch behoeftige ouders.

Het getal onderwijzers in 1851 bedroeg 186 en dat der onderwijzeressen 3. Hiervan zijn: Onderwijzers van den 1sten rang 1, 2den 84, 3den 50, 4den 44, zonder rang 5, Kwekelingen 2, Onderwijzeressen 2, Secondanten 1; Totaal 189.

Staat van het Onderwijs. Omtrent den toestand van het lager onderwijs zegt de Provinciale Commissie, van onderwijs in haar verslag: „dat zij met blijdschap de verzekering kan geven, dat er bij de onderwijzers in 1851 geene mindere belangstelling is opgemerkt dan in 1850 alsmede dat de leerlingen in die belangstelling meer en meer beginnen te deelen, vooral in zulke scholen, in welke in den laatsten tijd nieuwe en volijverige onderwijzers zijn aangesteld; terwijl het moet gezegd worden, dat in zulke scholen een nieuw leven is verwekt en een beter tijdvak is begonnen." Verder voegt de Commissie hierbij: „De inwendige staat van het onderwijs laat evenwel nog veel te wenschen over, vooral daar, waar nog oude onderwijzers werkzaam blijven, en in gehuchtscholen, aan welke zulk eene geringe bezoldiging is verbonden, dat bekwame jongelingen in hunnen ijver verflaauwen en naar elders om een beter bestaan uitzien; terwijl dan in dergelijke scholen kweekelingen moeten worden geplaatst, zelfs somtijds dezoodanige, die nog geene genoegzame bekwaamheid bezitten tot verkrijging van den *vierden* rang." Met uitzondering van enkelen zijn de tractementen der onderwijzers slechts middelmatig en vele zelfs te gering, om daarin een toereikend middel van bestaan te vinden. Op onderscheidene plaatsen, waar dit het geval is, en de gemeenten zelve buiten magte zijn, de tractementen te verhoogen, genieten de onderwijzers rijkstoelagen.

Schoollocalen en Onderwijzerswoningen. In het gewest zijn 140 schoolgebouwen of schoollocalen, waarvan, volgens de opgave van de Provinciale Commissie van Onderwijs, 31 zeer goede, 81 goede, 17 middelmatig goede, en 11 slechte localen. In de laatste jaren is de toestand der schoolgebouwen zeer verbeterd. Vele vereischen echter nog vergrooting, ten einde het met de steeds toenemende bevolking vermeerderende getal kin- [illegible] en aanbouw van nieuwe scholen wordt steeds voortgegaan. In 1851 zijn te *Wachtum*, gemeente *Dalen*, en te *Zuidbarge*, gemeente *Emmen*, nieuwe scholen gebouwd, terwijl die te *Gasteren*, gemeente *Anlo*, is vergroot; de bouw der school te *Wachtum* is aanbesteed voor *f* 1275.- en die te *Zuidbarge* voor *f* 740. De onderwijzerswoningen, in de kerkdorpen veelal kerkelijke eigendommen, bevinden zich over het algemeen in goeden staat.

Scholen van bijzonderen aard en strekking. In deze Provincie zijn aanwezig: 5 bewaarscholen, waarin 130 jongens en 120 meisjes zijn onderwezen; 3 dag- en kostscholen voor jongens, met 44 leerlingen, en 2 voor meisjes, met 45 leerlingen; 2 herhalingscholen met 73 mannelijke en 35 vrouwelijke leerlingen; 2 zondagsscholen, met 70 mannelijke en 65 vrouwelijke leerlingen; 2 werkscholen, eene te *Assen*, zijnde eene naai- en breischool voor onvermogenden, waarin 20 meisjes onderwijs ontvingen; en eene te *Meppel*, zijnde eene gelijke inrigting, waarin 35 meisjes zijn onderwezen; 17 zangscholen met 226 mannelijke en 77 vrouwelijke leerlingen.

Provinciale Commissie van Onderwijs. Door die Commissie zijn, na afgenomen examen, in 1851 de navolgende acten van algemeene toelating afgegeven, als; 5 voor den tweeden rang, 8 voor den derden, 12 voor den vierden.

Onderwijzersgezelschappen. In de Provincie bestaan 8 onderwijzersgezelschappen, tellende 143 leden. Onder de leiding en medewerking van de schoolopzieners, zijn de vergaderingen dezer gezelschappen en ook de onderlinge schoolbezoeken middelen geweest tot opwekking van gewenschten naijver en grondige vorming van jeugdige onderwijzers.

Latijnsche scholen. Op het gymnasium te *Assen* bedroeg het getal leerlingen, op den 15 Januarij 1851, 33, en op de latijnsche school te *Meppel*, op dat tijdstip, 8. Omtrent het onderwijs werd medegedeeld: Ten aanzien van het gijmnasium te *Assen*, dat het, volgens het verslag van Heeren Curatoren, voortreffelijk te noemen is, en zich bepaalt tot het aanleeren der oude talen, als Grieksch en Latijn, en der nieuwere, met name het Nederduitsch, Fransch, Engelsch en Hoogduitsch, voorts mathesis, oude en nieuwe aardrijkskunde en geschiedenis, algebra, en voor hen, die het verlangen, natuurkunde. Ten aanzien van de Latijnsche school te *Meppel*, dat deze inrigting tot verbetering van den staat van het onderwijs op dezelve en tot bevordering van haren bloei, met hoogere goedkeuring is veranderd in een gijmnasium, door vereeniging der fransche kostschool te dier stede met dezelve. Aanvankelijk telt dit gijmnasium 30 leerlingen, en schijnt het zeer goede resultaten te beloven.

Kunsten en Wetenschappen. Te *Assen* is in 1851 een Natuur- en Scheikundig Genootschap opgerigt, onder de zinspreuk: *Tot nut en genoegen*, tellende reeds 37 leden, waarvan 16 werkende leden zijn. De voordragten en redevoeringen in de bijeenkomsten van dit genootschap gehouden worden meestal door proeven opgehelderd.

Het te *Meppel* bestaande Natuurkundig Genootschap telde 38, alle werkende, leden.

Te *Assen* en te *Meppel* bestaan bouwkundige Scholen voor handwerkers, van welke die ter eerstgemelde plaatse staat onder het bestuur van het aldaar gevestigde Departement der Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid; in de school te *Assen* zijn 20 en in die te *Meppel* 29 leerlingen onderwezen,

Toestand van het armwezen. In 1851 is de toestand van het armwezen in deze Provincie vrij gelijk geweest aan dien van 1850, en derhalve, vergeleken met vroegere jaren, niet ongunstig. Als hoofdoorzaken van dezen niet nadeeligen staat, kunnen genoemd worden de zachte weêrsgesteldheid gedurende den winter, en de daardoor bestaan hebbende gelegenheid tot onafgebrokene voortzetting van den buiten- of veldarbeid, vooral ook tot ontginning van gronden; de mindere duurte de levensmiddelen, en in gemeenten, waar arm-werkhuizen gevonden worden, de onthouding van bedeeling aan behoeftigen, onwillig, om zich in die gestichten te doen opnemen. Bij uitzondering echter is de toestand in eenige gemeenten als minder gunstig opgegeven, ten gevolge van vermeerdering van het getal armen: het- [illegible] plaats vond in de veenkoloniën, door het zich aldaar vestigen van vele behoeftige arbeidershuisgezinnen, waarvan sommige al spoedig tot armoede vervallen. Omtrent den toestand van het armwezen te *Meppel*, welke in vroegere verslagen mede als ongunstig voorgesteld werd, doch waarin in 1850 reeds eenige verbetering werd bespeurd, kunnen wij thans mededeelen, dat, volgens opgave van het gemeente-bestuur, het getal armen aldaar aanmerkelijk is verminderd, waarvan als hoofdoorzaak vooral genoemd wordt het onthouden van bedeeling aan behoeftigen buiten het armenhuis.

De ontvangsten van de instellingen van weldadigheid, tot het verleenen van onderstand, waaronder in deze provincie behooren de besturen voor huiszittende armen en die van de godshuizen, hebben in 1851 in dit gewest bedragen *f* 100,157,26½, voor de eerste ad *f* 87,583.49½ en voor de laatste ad *f* 12.573.77. Zij zijn voortgesproten uit: *a. Eigen middelen of regten*, als: 1°. Inkomsten van bezittingen van allerlei aard, en toegekende regten *f* 11.838.55½. 2°. Erlangde aflossingen van hypotheken en te gelde gemaakte inschulden, effecten of andere bezittingen, en ontvangene renten, die daarop waren verschenen 10.464.13½ *b. Bijdragen en giften van de openbare en bijzondere liefdadigheid:* 1°, Subsidie van gemeenten *f* 10.381.23; 2°. Subsidiën van de Provincie en van den Staat 573.33. 3°. Collecten en giften 49.633.91½ *c.* Opgenomen gelden 9229.18½ *d.* Verschillende ontvangsten, niet bepaald omschreven; voordeelige sloten van vroegere rekeningen enz. *f* 8036.90½. Totaal *f* 100.-157.26½. Het gezamentlijk bedrag van hetgeen kan worden geacht onmiddelijk of meer regtstreeks tot ondersteuning van armen te zijn uitgegeven, ad *f* 66.177.17½, kan in dezer voege worden gesplitst: 1°. Onderstanden van allerlei aard, zoo in geld als in natura *f* 61216.55½. 2°, Onderhoud van gebouwen *f* 4060.62, terwijl de aflossing van kapitalen, betaling van renten en verdere verschillende uitgaven hebben bedragen 28.701.08 Totaal 94.878.25½.

Tot de instellingen, strekkende om het getal armen te verminderen, behooren de arm- of werkhuizen, ten getale van 12, in de provincie aanwezig en zich bevindende in de gemeenten *Assen*, *Coevorden*, *Eelde*, *Emmen*, *Hoogeveen*, *Meppel*, *Rolde*, *Vries*, *de Wijk* (2), *Zuidlaren* en *Zuidwolde*. Van deze instellingen zijn die te *Assen*, *Eelde*, *Emmen*, *Hoogeveen*, *Vries*, *Zuidlaren* en *Zuidwolde* meer bepaaldelijk werkhuizen. Dat te *Hoogeveen* is eene burgerlijke, de overige zijn kerkelijke, of diakonie-instellingen, onder beheer der Hervormde plaatselijke diakoniën. Voor de zedelijke vorming der kinderen van behoeftigen werkt gunstiglijk de bepaling van het provinciaal reglement op de schoolgelden, volgens welke op de lagere scholen aan kinderen van minvermogenden, naarmate van hunne behoefte, hetzij geheel, hetzij ten deele, kosteloos onderwijs gegeven wordt. Te *Meppel* bestaan voorts, als instellingen voor behoeftige kinderen, eene leer- en eene bewaarschool, beide verbonden aan het armwerkhuis aldaar, alsmede te dier plaatse en te *Assen* naai- en breischolen voor behoeftige meisjes, in de eerste van welke scholen aan 35, in de laatste aan 20 kinderen onderwijs is verstrekt. Te *Assen* is eene werkplaats van liefdadigheid, voor het verbrijzelen van keisteenen, onder het beheer eener commissie, door het gemeentebestuur uit ingezetenen benoemd. — In de te *Assen*, *Coevorden*, *Hoogeveen* en *Meppel* bestaande Banken van Leening zijn, in 1851, 9204 panden beleend geweest, voor een bedrag van *f* 15.464.27. Van deze panden zijn 297 verkocht en 6297 ingelost, terwijl de overige op 31 December 1851 nog in beleening waren. Te *Meppel* bestaan twee zieken- en begravenisbussen. De eene onder de benaming van: *Hulp in Lijden*, en de andere onder de benaming van: *Algemeen Zieken- en Begravenisfonds*. De eerste telde 305 deelnemers, derzelver ontvangst was *f* 1726.85 en de uitgave *f* 1398.56⁵. De andere telde 112 deelnemers, derzelver ontvangst was *f* 483.79 en de uitgave *f* 337.60.

Van de twee in dit gewest bestaande spaarbanken, zijn de uitkomsten over 1851 geweest: die te *Assen* telde 64 deelnemers, derzelver ontvangst was *f* 1309.23⁵ en de uitgave *f* 1309.82; die te *Meppel* telde 33 deelnemers, derzelver ontvangst was *f* 1637.76 en de uitgave *f* 1316.10. Bij de eerstgemelde bank wordt 3½ en bij de [illegible] 3 pct. betaald. — Op 1⁰. Januarij 1851 waren in de Provincie aanwezig 66 besturen voor huiszittende armen. Hiervan behoorden 6 tot gemeenten boven en de overige tot gemeenten beneden de 5000 zielen, terwijl 9 gesubsidiëerd en 57 ongesubsidiëerd waren. Door de besturen van huiszittende armen zijn in 1851, gedurende het geheele jaar, 2095, en in den loop des jaars slechts tijdelijk 2546 bedeeld, bedragende in totaal 4641. — De afdeeling *Assen* van het Nederlandsch genootschap: *Tot zedelijke verbetering van gevangenen*, telde, op ultimo December 1851, 26 leden. — In de provincie bestaan twee weduwenfondsen, het ééne voor weduwen van predikanten en het andere voor weduwen en weezen van schoolonderwijzers; het getal trekkende weduwen van predikanten bedraagt 14 en van schoolonderwijzers 11, met 2 kinderen; zijnde het bedrag van het uitbetaalde bij het eerste *f* 45.- ieder, en bij het laatstgenoemde fonds aan elke weduwe *f* 50.- en voor de twee kinderen *f* 32.80.

Toestand der brandbluschmiddelen. Volgens de berigten der gemeentebesturen bevinden dezelve zich in voldoenden staat. In het geheel zijn in 16 gemeenten der provincie 29 brandspuiten aanwezig, waarvan 23 groote en 6 kleine of hand-brandspuiten. In de overige gemeenten, waar, bij gemis van water, van spuiten meestal geen gebruik kan worden gemaakt, zijn alleen brandhaken voorhanden, welke in de verschillende dorpen en gehuchten zijn verspreid.

Directe belastingen. Over 1851 hebben deze met de opcenten opgebragt, als grondbelasting *f* 156.260.05, personeel *f* 86.118.25½, patentregt *f* 50.910.96½. — Het belastbaar inkomen van de eigendommen, hetwelk tot grondslag van de heffing der grondbelasting heeft gestrekt, beliep voor de dienst van 1851, *f* 1.051.428.38, voor die van 1850, *f* 1.047.425.43, en is dus vermeerderd met *f* 4002.95. Het getal kadastrale perceelen, bij de afsluiting der leggers over 1851, bedroeg 185.468. Op de kohieren der grondlasten voor die dienst zijn 20738 artikelen uitgetrokken, uitmakende het getal bekende grondeigenaren, behalve dat dezelfde personen op verschillende kohieren voorkomen. Wat de personele belasting betreft, voor de dienst van 185½ bedroeg: 1⁰ De huurwaarde van woonhuizen *f* 264.302.00. Pakhuizen, pakzolders en kelders *f* 3281.00; tot. *f* 267.583.00. 2ᵇ het getal deuren en vensters *f* 42.001. 3⁰ het getal haardsteden, van gebouwen met ééne haardstede 4761, twee haardsteden 3888, drie 1335, vier 668, vijf 235, zes of zeven 289, acht of negen 50, tien en meer 43; tot. 11269. 4⁰ de waarde van het mobilair: bij vermenigvuldiging der huurwaarde *f* 595.252.00; volgens gedane schatting *f* 148.375.00; tot. *f* 743.627.00. 5⁰ het getal dienst- en werkboden van de 1ᵉ kl. 562, 2ᵉ kl. 8; 3ᵉ kl. 4229; 4ᵉ kl. 196; 5ᵉ kl. 1; tot. 4996. 6⁰ het getal paarden van de 1ᵉ kl. 37; 2ᵉ kl. 24; 3ᵉ kl. 347; 4ᵉ kl. 164; 5ᵉ kl. 690; 6ᵉ kl. 3; tot. 1265. Het getal besliste reclames tegen aanslagen in de Directe Belastingen beliep in 1851, wegens de grondlasten 3; het personeel 151; het patentregt 27.

Aan *In- en Uitgaande Regten* is ontvangen in 1851 *f* 2251.60½.

De *Accijnsen* hebben opgebragt, zout *f* 16.937.37; geslagt *f* 42.883.68½; gemaal *f* 75.723.88; wijn *f* 10.774.52½; binnenl. gedisteleerd *f* 60.340.00; buitenl. gedisteleerd 1.376.98½; bieren en azijnen *f* 2.389.57; zeep *f* 8.933.61½; turf *f* 178.497.94½; steenkolen *f* 181.19½; collectief zegel *f* 39.770.53½; consentzegel van vervoer- en geleibiljetten *f* 744.85. tot. *f* 438.554.15½.

De opbrengst der *Indircete Belastingen* is geweest: zegelregten *f* 16.243.67½; registratieregten *f* 63.490.60½; griffieregten *f* 634.67; hijpotheekregten *f* 5.857.80; successieregten *f* 19.636.14; rijksverhoogingen 40.227.89½; tot. *f* 146.090.78½.

Aan *Regten van waarborg op de gouden en zilverwerken* is in 1851, door schatpligtigen in deze provincie gevestigd, voor *inlandsche* werken eene som van *f* 1074.09.- betaald, doch zijn uit dit gewest geene waarborgregten gestort voor *buitenlandsche* werken.

Aan *Domein-inkomsten* is in 1851 ontvangen *f* 21262.08½; in 1850 *f* 15291.38½.

Kanalen en vaarten. De kanalen en vaarten, onder het beheer der Provinciale Staten staande, zijn de Drentsche Hoofdvaart en hare verlenging langs het [illegible] tot aan de grenzen van [illegible] bij *Leenderts*, de Beilervaart en de Oostermoersche Vaart. De werken van deze vaarten bevinden zich in goeden staat. Het onderhoud derzelve is in het openbaar aanbesteed. Buiten de bestekken van aanbesteding echter, zijn in 1851 aan de hoofdvaart nog de volgende extra-werkzaamheden uitgevoerd: de vernieuwing der benedendeuren van de *Haar-* en *Uffelter*-schutsluizen, als na de aanbesteding gebleken zijnde in zoodanig verzwakten toestand te verkeeren, dat spoedige voorziening noodig was; eene opruiming van ondiepten beneden sommige schutsluizen; eenige niet-voorziene kleine herstellingswerken van verschillenden aard, waarvan de noodzakelijkheid eerst bij de uitvoering der aanbesteede werken bleek, of die deze te boven gingen; de verruiming van het te naauwe profil der hoofdvaart, beneden de Pastoorsschutsluis; de vernieuwing van den overlaat beneden de Wittelerschutsluis en de timmering van eene loots te *Dieverbrug* tot berging van hout-materiälen, welke bij herstellingen als anderzints buiten bestemming geraken, doch die voor later gebruik niet ongeschikt zijn, even als te dier plaatse door de Provincie eenige jaren geleden reeds werd daargesteld een klein gebouw of magazijn, voornamelijk bestemd tot bewaring van dergelijke ijzerwerken. De kosten van een en ander hebben, boven die van het uitbesteede onderhoud, beloopen *f* 2489.20.

Ook aan de Oostermoersche Vaart, heeft eenig extra-werk plaats gehad, de verdieping namelijk van eenige gedeelten derzelve, waarvoor *f* 349.- is besteed. — Het aantal schepen, welke in 1851 de Drentsche Hoofdvaart hebben bevaren, beloopt 5784, waarvan 5422 tot op het bovenpand zijn opgekomen en 362 beneden dat pand zijn gebleven. Het afvaartsgeld, daarvoor ontvangen, heeft bedragen *f* 19411.50⁵, waaronder is begrepen 1034.00 aan regt van voorschutting, betaald door de veerschippers, die dit voorregt genieten. Op de Beilervaart bestaat slechts weinig scheepvaart, daar tot hiertoe dit kanaal meer dienstbaar is als middel van voeding der hoofdvaart, dan als geregeld bevaren kanaal. Ook op de Oostermoersche Vaart bepaalt zich de scheepvaart al-

leen tot den afvoer van eigen turf, uit een paar aan dezelve gelegene veenderijen.— In 1851 hebben 6022 schepen de Hoogeveensche vaart bevaren, waarvan 5596 geladen met turf en 426 met andere voorwerpen hetzelve zijn afgevaren.

Kanalisatie. Er schijnt zich eene vereeniging gevormd te hebben voor een te graven kanaal uit de hoofdvaart te *Smilde*, door de Gemeenten *Beilen* en *Westerbork*, naar de veenen in de Gemeente *Emmen*. Daaromtrent echter is bij het Provinciaal Bestuur voor als nog niets anders bekend, dan dat door den Minister van Binnenlandsche Zaken in de maand October j. l. ons berigt is gevraagd op een tot deze zaak betrekkelijk adres van de Marktgenooten van *Emmen* en *Westenësch*, het verzoek behelzende, dat, bij eventuële concessiönering van dit kanaal, de rigting van hetzelve ten oosten langs *Emmen* mogt worden bepaald. Opzigtelijk de zoo noodzakelijke verbetering der afwatering van *Coevorden* en ommestreken, strekt het ons tot genoegen, te kunnen vermelden, dat, blijkens de door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken aan den Heer Commissaris des Konings in deze Provincie daaromtrent gedane mededeeling, het vooruitzigt geöpend schijnt, dat welligt spoedig, in verband met de kanalisatie in de Provincie *Overijssel*, aan die verbetering de hand zal kunnen worden gelegd.

Landbouw. Van den landbouw en de veeteelt, welke ongetwijfeld tot de meest belangrijke onderwerpen behooren, in dit verslag te behandelen, kan gezegd worden, dat dezelve in eenen gunstigen toestand verkeeren. Overal toch in de provincie breidt zich de landbouw uit en neemt de veestapel toe, zoodat beide zich meer en meer ontwikkelen en vooruitgaan. De koopwaarde der landen, ofschoon in de onderscheidene gedeelten der provincie zeer verschillende, is in het algemeen hoog. De huurprijzen staan daarmede in geene verhouding, als zijnde betrekkelijk veel lager. In de provincie bestaat een Genootschap tot bevordering van den Landbouw. Op den 1sten Januarij 1851 bedroeg het aantal gewone leden van dit genootschap 163, dat der honoraire leden 3, en der corresponderende 6. Het doel dezer instelling [illegible] ruimen zin, welk doel zij tracht te bevorderen, behalve door de onderlinge vergaderingen, ook door het ter beantwoording voorstellen van prijsvragen, tentoonstellingen van vee en het uitloven van premien voor de bestgekeurde voorwerpen onder hetzelve. Het behoeft dus naauwelijks gezegd te worden, dat de invloed, dien dit genootschap op den landbouw en veeteelt uitoefent, niet dan gunstig kan zijn. Aangaande den veestapel kan gezegd worden, dat de aanfokking der runderen, paarden en schapen voordeelig en die der varkens middelmatig is geslaagd. Het getal veulens, op 1° Augustus 1851 in de Provincie aanwezig, beliep 1291. De gemeenten, waar de meeste veulens werden aangefokt, zijn die van *Anlo*, *Borger* en *Vries*, in elk van welke meer dan 90, en die van *Dalen* en *Rolde*, waar op dit tijdstip in ieder nagenoeg 80 gevonden werden. — De bereiding van Boter, waarop men ook voor den uitvoer naar buiten de Provincie zich meer begint toeteleggen, heeft goede uitkomsten gegeven. — Slechts voor een gering gedeelte zijn tot hiertoe de uitéengescheidene markegronden ontgonnen. Volgens de opgaven, door de Gemeentebesturen in 1851 gedaan, beliep het getal sedert de scheidingen ontgonnen bunders in al de verdeelde marken te zamen *ruim* 500. Bovendien wordt vrij algemeen met het ontginnen van veld- en dalgronden voortgegaan. Ontginningen op eenigzins groote schaal hadden niet plaats, dan die, reeds genoemd in ons verslag van het vorige jaar, in de Gemeenten *Beilen*, *Diever*, *Smilde* en *Westerbork*. Van de nog woestliggende heidevelden wordt gebruik gemaakt tot schapeweide, tot het steken van zoden voor haardbrand en van plaggen, voor onderstrooijing van het vee en mestbereiding, tot het heideplukken, voor het binden van bezems en boenders en voor de bijen, tot winning van honig en was. De middelprijzen der veldvruchten, zoo ver die zijn opgegeven, hebben in 1851 op de nagenoemde markten beloopen: Rogge te Assen, *f* 5.43^{5}. te Meppel, *f* 5.84^{5}. Coevorden, *f* 5.54. te Hoogeveen, *f* 5,82. Boekweit, te Assen, *f* 4.62^{5}. te Meppel, 4.47. te Coevorden, 4.90½. te Hoogeveen, *f* 5.15^{5}.

Verveening. De hoeveelheid tonnen turf, in het verveeningssaisoen van 1851 in de provincie getauxeerd, beloopt voor de eerste soort: Tonnen, eerste klasse 83746 tweede kl. 0; derde kl. 2296; tweede soort eerste klasse 360.515, tweede klasse 0; derde 12.560.026. te zamen 13,006.583 Hiervan bedroeg de accijns in hoofdsom *f* 221.297.86. en het totaal bedrag van denzelven, met opcenten en zegel, in het debet der veenlieden gebragt *f* 596,067.39^{5}. Het aantal arbeiders in de veenderijen gebezigd, is door de gemeentebesturen opgegeven op nagenoeg 6350, waarbij echter moet worden opgemerkt, dat, met weinige uitzondering, daaronder niet zijn begrepen die der turfgraverijen voor eigen gebruik, waarvan de bewerking veelal geschiedt door de gebruikers zelve, of door hunne huisgenooten. Hoe belangrijk en uitgebreid deze tak van nijverheid in *Drenthe* is, blijkt uit deze opgave. Vergunningen tot verveening zijn in 1851 niet verleend. De bestaande verveeningen, welke meerendeels reeds in vroegeren tijd werden geoctroijeerd, zijn, zoover de hierna genoemde betreft, bij een algemeen koninklijk besluit van 16 April 1821 no. 63 bij dit voorregt gehandhaafd en verklaard, als wettige onderneming te kunnen worden voortgezet. Als zoodanig zijn in dat besluit met name genoemd de veengraverijen te *Hoogeveen*, de *Westerborker-* en *Broekveenen*, de *Wijster-* en *Spierder Tiendeveenen* en die van *Pesse*, de *Smilder-*, *Kloosterveener-*, met de *Hijker*, *Witter-* en *Halerveenen*, de *Oostermoersche* en *Zuidenveldsche veenen*, die in de Gemeenten *Vledder* en *Norg*, te *Steenwijksmoer*, onder *Coevorden*, en in de marke van *Havelte*.

Later zijn, bij verschillende koninklijke besluiten, afzonderlijke concessiën tot verveening van bepaalde gronden, zoo tot het graven van langen turf als voor lage turfgraverijen of baggelarijen, toegekend, voor de eerstbedoelde turfsoort in de gemeente *Zuidwolde* en voor de laatste in de gemeenten *Beilen*, *Diever*, *Dwingelo*, *Eelde*, *Nijeveen*, *Anlo*, *Havelte* en *Zuidlaren*. De fabriekaadje van den turf is in het jongstverloopene, jaar, ten gevolge van de vrij drooge weersgesteldheid, niet ongunstig geslaagd. De prijzen waren middelmatig en bijna gelijk aan die van 1850, zoodat deze tak van nijverheid kan gezegd worden, tamelijke voordeelen te hebben opgeleverd.

Jagt en Visscherij. De toestand van de wildbaan is in het jagtsaizoen van 1851 niet ongunstig geweest, schoon de hoeveelheid wild vooral niet aanzienlijker was dan in 1850. Het getal jagtacten voor deze Provincie, in 1851 uitgereikt, heeft beloopen 256, waarvoor aan recognitie, 38 opcenten en zegelregt, is berekend *f* 4908.65½. Daaronder was slechts ééne acte voor de uitoefening van de lange jagt. Het getal verleende vischacten bedroeg 203, waarvoor de recognitie enz. beliep 677.46. Bovendien zijn afgegeven 45 consenten aan visschers van beroep en 67 aan onvermogenden. Het getal bezoldigde opzieners der jagt en visscherij in deze provincie beloopt *acht*.

Ambachts- en Fabrijk-nijverheid. De voornaamste in de Provincie aanwezige fabrieken zijn de volgende: Vijf calicotweverijen, waarvan eene in elk der Gemeenten *Assen*, welke met 25, *Coevorden*, met 49, *Beilen*, met 12, *Rolde*, met 12 en *Smilde*, met 17 arbeiders werkzaam waren.

Veder zijn de katoenweverijen in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid te *Veenhuizen*, onder *Norg*, en te *Vledder*, in de laatste van welke 300 werklieden werden gebezigd, alsmede te *Veenhuizen*, eene katoenen garenspinnerij, doorgaans met 200 personen gewerkt hebbende, en eene koffijzakkenweverij, en te *Meppel* eene zeildoekweverij. Al deze weverijen, bevinden zich in bloeijenden staat. Voorts eene stokerij van chemicaliën te *Assen*. Vijf jeneverstokerijen, te *Beilen*, *Hoogeveen* en *Meppel*. Eene azijnmakerij en eene snelazijnmakerij, te *Meppel*. Drie bierbrouwerijen, te *Meppel* en *Dalen*. Eenige kalkbranderijen, in onderscheidene gemeenten. Twee glasblazerijen te *Nieuw-buinen*, gemeente *Borger*, te zamen gewerkt hebbende met 31 werklieden, van welke 19 glasblazers, 4 stokers en 8 arbeiders. Eene steenbakkerij, te *Weerdinge*, gemeente *Emmen*. Eene steen- en pannebakkerij, te *Ter Heil*, gemeente *Roden*, welke, na twee jaren stilstand, in 1851 weder in werking is gebragt. Eene zeepziederij, te *Meppel*. Met uitzondering van de twee laatste, welke niet met voordeel schijnen gewerkt te hebben, verkeeren al deze

inrigtingen in gunstigen toestand, of hielden zich op dezelfde hoogte staande. Het blijkt uit deze opgave, dat in dit gewest nog weinig fabriek-nijverheid tot hiertoe gevonden wordt, vooral wanneer men daaronder de zoodanige verstaat, die aan vele handen werk geeft en waaraan groote bedrijvigheid verbonden is, immers indien men daarvan uitzondert de fabrieken in de Gestichten der Maatschappij van weldadigheid. Tot het oprigten van nieuwe fabrieken en trafieken zijn, voor zooveel de beschikking daaromtrent aan den Koning of aan ons Collegie behoort, de volgende vergunningen verleend: Door Zijne Majesteit den Koning: voor een windkorenmolen te *Gasselte*, in plaats van een aldaar afgebranden molen: voor drie zoodanige molens in de Gemeente *Hoogeveen*. waarvan later echter weder één is ingetrokken, en voor eene roskorenmolen te *Nieuw-Schoonebeek*, Gemeente *Dalen*; en door ons Collegie: voor eenen oliemolen te *Zuidlaren* en eene kalkbranderij te *Gasselternijeveen*. Stoomwerktuigen zijn in de fabrieken in deze provincie niet in gebruik, dan alleen bij de katoen- en garenspinnerij te *Veenhuizen* en bij de stokerij van chemicaliën te *Assen*.

Handel en scheepvaart. Het getal dagwerken lange turf, welke in 1851 de hoofdvaart zijn afgevoerd, heeft beloopen 11812, ieder dagwerk gerekend op 12000 stuks. — Volgens de daarvan door de gemeente-besturen gedane opgaven, behooren in de nagenoemde gemeenten te huis het volgende aantal schepen, waaronder niet zijn begrepen die, tot de openbare middelen van vervoer bestemd, noch ook de zoogenaamde bokken, gebruikt wordende in de veenderijen. Getal schepen; *Smilde* s. 73, tonneninhoud 3126; *Meppel* s. 126, t. niet vermeld; *Gasselte* s. 27, t. 2209; *Anlo* s. niet vermeld, t. 669; *Assen* s. 12, t. 417; *Gieten* s. 4, t. 338. Scheepstimmerwerven zijn in de provincie aanwezig 17, als: te *Hoogeveen* 9, te *Meppel* 3, te *Nietap*, gemeente *Roden*, 2, te *Smilde* 2 en te *Gasselternijeveen* 1. Op die te *Hoogeveen* zijn in 1851 gebouwd en van stapel geloopen 13 overdekte en 6 onoverdekte vaartuigen, 6 brandschuiten en 5 punters, en hersteld 70 overdekte en 206 onoverdekte vaartuigen, 60 brandschuiten en 18 punters; terwijl te *Meppel* 6 nieuwe vaartuigen zijn gebouwd en 116 hersteld. Door de besturen der overige gemeenten is hieromtrent geene opgave gedaan.

Maten en gewigten. Het getal der in 1851 geijkte botervaten overtrof dat van 1850 vrij aanmerkelijk, terwijl het verschil der honigvaten tusschen beide jaren nog aanzienlijk grooter was, daar van deze vaten in 1851 meer dan tweemalen zoo veel zijn geijkt, dan in 1850, zoodat men dan ook stellen mag, dat in 1851 het gemaak van den boter grooter is geweest dan in 1850, en dat er aan honig toen meer dan het dubbel van laatstgemeld jaar gewonnen is.

Vergadering van de Prov. Staten van Drenthe 6 *Julij* 1852.

Te elf uur opent de Voorzitter de vergadering met eene korte toespraak. 32 leden zijn tegenwoordig; afwezig zijn de heeren de Milly en Scheltens, de eerste wegens voortdurende ongesteldheid, de laatste wegens personele omstandigheden. — Er wordt eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren mrs. G. L. Kniphorst; H. G. van Holthe van Echten en J. Oosting, om de geloofsbrieven van het nieuwbenoemde lid, Jhr. H. J. P. van der Wijck te onderzoeken; wordende de vergadering inmiddels een kwartier uurs geschorst. — Na eenigen tijd wordt de zitting hervat; de commissie rapporteert, dat de geloofsbrieven alle de noodige vereischten bezitten, dat de meerderheid zich *voor* doch de minderheid, op grond, dat de heer v. d. Wijck, die Rijks-ontvanger te Oosterhesselen is en als zoodanig opcenten ten behoeve van de Provincie ontvangt, zich *tegen* de toelating van dien heer heeft verklaard. De discussien geopend zijnde, voert de heer Mr. G. L. Kniphorst aan, dat hij de minderheid der commissie heeft uitgemaakt; dat het eene onaangename verpligting is, tegen iemand te moeten stemmen; dat de verpligting in dezen echter een gevolg is zijner overtuiging; Art. 21 der Prov. Wet maakt onderscheid tusschen een ambtenaar in dienst der Provincie en iemand belast met het ontvangen van gelden voor de Provincie; de heer v. d. Wijck nu ontvangt gelden voor de Provincie; hij kan dus niet worden toegelaten; hij is wel niet rekenpligtig aan de Provincie, maar de wet eischt zulks ook niet; men moet zich aan de wet, en alleen aan de wet houden. — De heer Oosting heeft tot de meerderheid der commissie behoort; hij erkent, dat het gevoelen van den heer Kniphorst veel voor zich heeft; maar de heer v. d. Wijck is alleen belast met de ontvangst van opcenten op de grondbelasting en het personeel; het bedrag, dat hij op de grondbelasting moet heffen, kent hij niet eens, hij is niet rekenpligtig aan de Provincie; hij ontvangt geene décharge van de Provincie; alle verband tusschen hem en de Provincie ontbreekt; de spreker concludeert tot toelating. — De heer Sluis gelooft, dat de wet niet duidelijker had behoeven te zijn; men moet vooral letten op het woord belast; om uitgesloten te moeten worden, zou de heer van der Wijck *van wege de Provincie belast* moeten zijn met de ontvangst van gelden, de heer van der Wijck is zulks niet; het doet zijns inziens alles af, van waar de last is uitgegaan. — De heer Kniphorst geeft alle eer aan het denkbeeld van den heer Sluis; doch hij beschouwt het meer als een middel van transactie dan dat hij de gegrondheid daarvan kan aannemen; hij is er niet door overtuigd. — De heer Sluis zegt, dat hij zijn denkbeeld niet heeft medegedeeld als een middel van transactie, maar dat het zijne innige overtuiging is. — De Voorzitter deelt mede, hetgeen de Memorie van toelichting op dit art. zegt, nl. dat het niet voegzaam is, dat een ambtenaar ondergeschikt of rekenschuldig is aan de vergadering, waarvan hij lid is; hij adviseert tot toelating. — De heer Kniphorst merkt hierop aan hetgeen de Minister van Justitie gezegd heeft, dat men niet te veel moet hechten aan de memoriën van toelichting, daar dezelve niets meer dan het denkbeeld van eene tak der wetgeving mededeelen. — De Voorzitter merkt hierop aan, dat het niet is gebleken, dat de Staten Generaal, hetzij in de sectien, hetzij bij de publieke discussien een ander gevoelen hebben aangekleefd.

Tot de stemming overgegaan zijnde, werd met 30 tegen 2 stemmen, die van de heeren G. L. Kniphorst en C. E. Kniphorst, tot de toelating van den heer v. d. Wijck besloten. Jhr. v. d. Wijck wordt daarop door den Griffier binnengeleid, legt de gevorderde eeden af en neemt zitting. — Vervolgens overgegaan zijnde tot de loting voor de Afd., ingevolge het Reglement van orde, blijkt het, bij het oproepen der namen, dat tot de 1e Afd. behooren de heeren J. Tonckens, Blom, J. de Jonge, Slingenberg, v. d. Wijck, v. d. Vlies en C. E. Kniphorst; — tot de 2e J. Oosting, Witsenborg, H. G. v. Holthe van Echten, A. Homan, Prins, de Milly en Scheltens; — tot de 3e G. L. Kniphorst, H. J. Carsten; C. W. E. Kijmmell, van Veen, J. T. Nijsingh, Kok en Sluis; — tot de 4e Vos, W. L. Tonckens, Caspers, Willinge, Hesselink, Denning en W. F. Kijmmell; — tot de 5e A. W. van Holthe, R. A. v. Echten van Holthe, W. Alingh, Meursing, Nijenhuis, Hoenderken en L. Homan. - De Voorzitter deelt mede, dat de presentielijst van de vergaderingen van Ged. Staten ter inzage van de Staten zal voorliggen. — Opvolgelijk worden om consideratien en advies gesteld in handen eener commissie, bestaande uit de heeren J. Tonckens, J. de Jonge, Witsenborg, Willenge en B. J. Denning, 1° de door H. H. Ged. Staten opgemaakte Provinciale begrooting, voor zooveel het Rijksbestuur is, voor 1853; 2° de begrooting van enkel Provinciale huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1853; 3° een adres van H. Oosting en andere ingezetenen van Bieuw-Buinen c.a. om een subsidie van *f* 2000 uit de Prov. fondsen voor eene kerk en pastorie voor de Hervormden aldaer; 4° een brief van Ged. Staten daarbij, onder overlegging van eene missive van Z. Ex. den Minister van Binnenl. zaken, houdende, dat tot voorziening in het te kort ad *f* 25.00 op de post van jaarwedden van Sluis- en Brugwachters ter begrooting van 1851, een besluit van de Staten noodig is, voorstellende, om zoodanig besluit te nemen; 5° een brief van Ged. Stat., betrekkelijk af en overschrijving van fondsen op de dienst van 1851; 6° een adres van H. Hoving, veearts te Gasselte, verzoekende eene toelage uit de Provinciale fondsen over 1852. — In handen der heeren Jhr. H. G. van Holthe Van Echten, W. L. Tonckens A. Homan, H. van Veen en A. Prins wordt gesteld de rekening en verantwoordiging van de enkel Provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1850. — Opvolgelijk worden om consideratien en advies gesteld in handen der heeren

Jhr. R. A. van Echten van Holthe, C. E. Kniphorst, A. Hesselink, N. Blom en J. Nijenhuis 1° een adres van de heeren van Ittersum c.s., houdende verzoek, *a* dat uit de Provinciale fondsen een subsidie van *f* 25.000 voor een kanaal van Assen naar Groningen worde verleend, en *b.* dat aan de sluizen op de Hoofdvaart zoodanige capaciteit worde gegeven, dat schepen met een diepgang van 1.80 el daardoor kunnen varen en andere werken dien overeenkomstig worden uitgevoerd, hetgeen eene uitgave van *f* 30.000 zoude vereischen, of, dat, zoo de Staten hiertoe niet genegen mogten zijn, aan de op te rigtene Maatschappij matiging worde verleend, om, ten haren koste, deze werken te doen uitvoeren, mits zij in dat geval ook geniete de sluisgelden van die schepen, welke, ter oorzake van het nieuwe kanaal, de Hoofdvaart meer dan thans bevaren; 2° Eene nota van aanmerkingen van het Dept. van Binn. Zaken op het door de Staten reeds vastgesteld Reglement ophet beheer van wegen en waterlossingen in dit gewest; 3°. Een voorstel van H. H. Ged. Staten, om tusschen de artt. 32 en 33 van het Reglement op het beheer van wegen en waterlossingen een nieuw artikel in te voegen, overeenkomende met art. 183 der gemeente wet; 4°, Eene voordragt tot wijziging van art. lett. *f* van het Reglement op de Hoofd- en Beilervaarten en om wijders dit Reglement aan te vullen (het gemeld art. bepaalt, dat aan de straatweg- en trekpad-zijde van de Hoofdvaart geene schepen mogen lossen dan met gestreken mast; deze bepaling was voor de schippers hoogst moeijelijk en bijna onuitvoerlijk); 5°, Geinstrueerde adressen van de aannemers J. Klein en H. de Wit, verzoekende teruggave van gelden, gekort voor te late oplevering van herstellingswerken; 6°, Een geinstrueerd adres van R. W. Nijsingh te Leggelo, om een pomp onder den stouwdijk der Hoofdvaart te mogen leggen. — In handen der heeren G. L. Kniphorst, A. W. van Holthe, H. J. Carsten, J. T. Nijsingh en W. F. Kijmmel: 1°, een adres van H. Wolda en andere verveeners te Smilde, om van de Hooge Regering te vragen de afschaffing, althans de wijziging van de wet op den turfaccijns (de adressanten geven te kennen, dat de turf in evenredigheid meer dan andere brandstoffen [illegible] horst en andere verveeners in het Oostermoer en Zuidenveld van gelijke strekking; 3° een adres van P. Wessemius en andere schippers, het *Zwolsche* diep bevarende, verzoekende om te bevorderen, dat de schepen, dat diep bevarende, en minder dan 1.50 el diep gaande van tol worden vrijgesteld, althans dat de diepgang en niet de tonnen- inhoud tot maatstaf voor den tol worde aangenomen. — In handen van de Heeren Sluis, L. Homan, J. A. Meursing, J. Caspersen, O. Hoenderken worden om c. en a. gesteld 1° eene door H. H. Ged. Staten overgelegde rekening en verantwoording van den administrateur der kas ad pios usus te Smilde over 1851; 2° eene door H. H. Ged. Staten opgemaakte begrooting van ontvangsten en uitgaven der voornoemde kas over 1853, met een memorie van toelichting; 3° een adres van den kerkeraad der Hervormde gemeente Gemeente te Kloosterveen en Hijkersmilde om een subsidie van *f* 4000 uit de kas ad pios usus ten behoeve harer diaconie, wier schulden genoegzaam even zoo veel beloopen; 4° Een verzoek van den Raad der Gemeente Smilde, om eene jaarlijksche uitkeering van *f* 2000 uit de kas ad pios usus, ter voorziening in de behoeften der armbesturen en andere liefdadige inrigtingen.

Bij de heeren Vos v. d. Vlies, Alingh, v. d. Wijk en Kok worden commissoriaal gemaakt: 1° een door H.H. Ged. Staten overgegelegd Concept-Reglement op de uitoefening der jagt en visscherij in deze Provincie; 2° een verzoek van J. Huizingh te Gieten, om uit de Prov. fondsen eene beurs van *f* 100 te bekomen, ten einde deel te kunnen nemen aan de lessen der Departementale kweekschool voor Onderwijzers te Groningen; 3° een geinstrueerd adres van J. R. Ploeger te Anneveensche kanaal, te kennen gevende, dat hij bij de openbare verpachting van het Spijkerboorsche vallaat de hoogste bieder was en ook meende pachter geworden te zijn; dat echter Ged. Staten later het vallaat onderhands aan een ander hebben verpacht, verzoekende hij, dat als nog het pachtcontract moge worden uitgereikt. — In handen der heeren H. G. v. Holthe tot Echten. W. L. Tonckens, A. Homan H. van Veen en A. Prins wordt gesteld eene missive van het Prov. Kerkbestuur van Drenthe, verzoekende, dat aan hetzelve de Protocollen van de vroegere gehoudene Drentsche Sijnoden, en verdere kerkelijke stukken, welke zich in het Provineiaal Archief bevinden, en aan hetzelve zouden toekomen, worden afgedragen; dergelijk verzoek is reeds vroeger aan Ged. Staten en Z. Exc. den Minister van Binn. Zaken gedaan, doch door beide afgewezen.

Ter inzage van de leden wordt gelegd, om nader aan de orde te worden gesteld een voorstel tot intrekking van het Prov. Reglement op het houden der Nachtwachten; deze aangelegenheid behoort aan de gemeente-besturen, als zijnde van geheel huishoudelijken aard, overgelaten te worden. — In handen van de heeren J. Tonckens, de Jonge, Blom, Witsenborg, Slingenberg en Hoenderken wordt gesteld een rapport van Ged. Staten nopens den uitslag van de pogingen met betrekking tot het aanleggen van straatwegen in dit gewest, de Minister v. B. Z. heeft te kennen gegeven, dat het Gouvernement niet ongenegen is, om het leggen van straatwegen in Drenthe, dat het toejuicht, te bevorderen en geldelijk te ondersteunen, doch dat Z. Exc. vooraf wenscht te weten, welke wegen zullen worden aangelegd, hoeveel dezelve zullen moeten kosten en hoevele bijdragen daartoe door de Provincie en de gemeenten zullen verstrekt worden. Wat de gemeenten aangaat, zeven derzelve hebben bijdragen in geld ad *f* 50.500 aangeboden, acht hebben aangenomen, de aardebanen te maken en keisteenen te leveren; zes willen de aardebanen maken; allen hebben bijna voorwaarden aan hunne aanbiedingen verbonden. Elf gemeenten zijn ongenegen of niet in staat, om subsidien te verleenen.

De commissie, in de laatste vergadering benoemd, voor de adressen van M. Manak c. s. en van Essen c. s. ten einde hunne veenderijen even als die van Mr. J. Tonckens op de kolonie-vaart mogen afwateren, brengt bij monde van den heer Sluis rapport uit; onder de commisste bestaat eene meerderheid en eene minderheid. Dit rapport, waarop wij nader zullen terugkomen, wordt ter inzage gelegd, en nader aan de orde gesteld. — De Voorzitter geeft te kennen, dat er een adres van de [illegible] is ingekomen, doch stelt voor, om hetzelve in eene vergadering met geslotene deuren te behandelen, aangezien de aandeelhouders met den inhoud daarvan niet bekend zijn en er eerst in Sept. e. k. eene vergadering van deze zal plaats hebben. Hiertoe besloten zijnde, wordt het publiek verzocht zich te verwijderen.

A. Hesselink, N. [illegible] en J. [illegible] A. Ho-
[illegible] missive
[illegible] dat
[illegible] voor [illegible] van Assen [illegible]
[illegible] zeeuw [illegible]
[illegible] wordt [illegible]
[illegible] van 1.80 of [illegible]
[illegible] dicoverzeld [illegible]